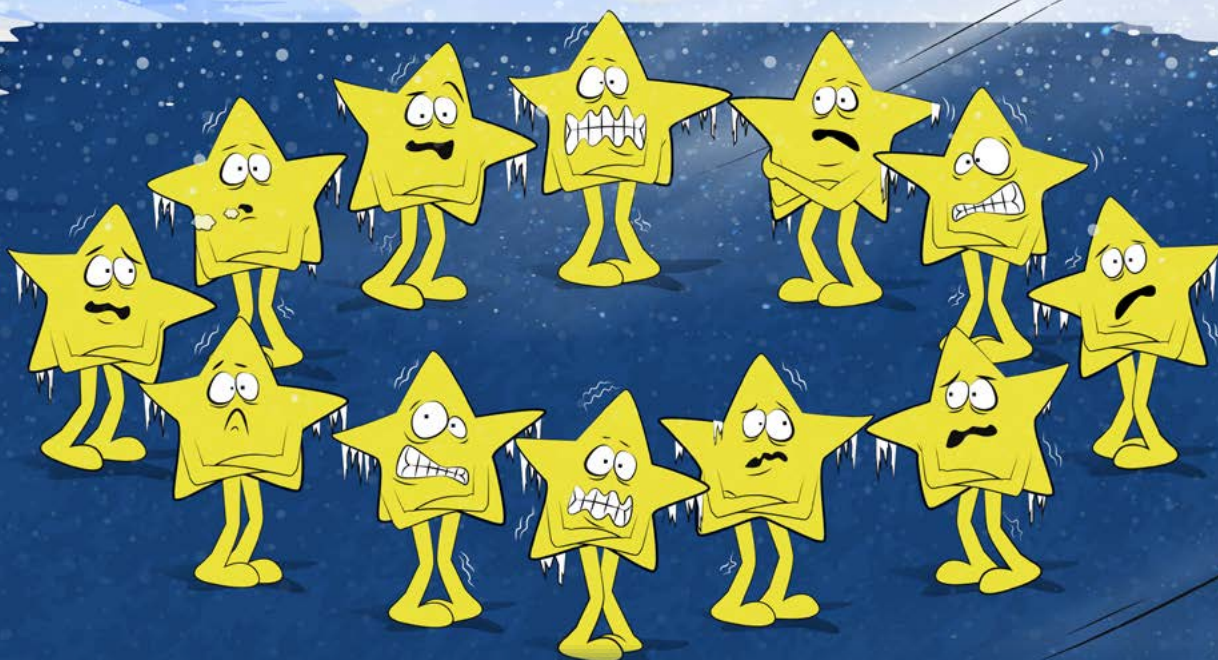

IMF-PROGNÓZIS:

a legrosszabb még hátra van,
recessziót hozhat 2023

9. oldal

Túlélési stratégiák
a válságkezeléshez 2.

3. oldal

Versenyjogi változások
az autókereskedelemben

15. oldal

Európai Unió: megadóztatnák
az energiaágazat többletbe-
vételt

18. oldal

TARTALOM

FÓKUSZBAN

Milyen túlélési stratégia segíthet a válság kezelésében? (2.) 3

MGYOSZ-felmérés: hogyan hat az energia-válság a magyar vállalkozásokra? 8

AKTUÁLIS

Nemzetközi Valutaalap: a globális gazdasági növekedésre vonatkozó ideai prognózis marad, a jövő évi csökken 9

MGYOSZ-HÍREK

Eredményesen zárult az INTEREST nemzetközi projekt 11

Érdekfeszítő versenyjogi változások az autókerekelemben 15

EURÓPAI UNIÓ

Uniós tanácsi megállapodás született az energiaágazat többletbevételeinek megadóztatásáról 18

Hazánkban elkezdődtek az egyeztetések a jövő évi minimálberről 19

Új felelősségi szabályok termékekre és a mesterséges intelligenciára 20

Európai Parlament: 2024-től egységesek lesznek a mobilkészülékek töltői 21

Kismértékben javult az Európai Unió innovációs teljesítménye 22

KÖNYVJELZŐ

Modern gazdasági hőseposz az Instagramról 23

A MAGYAR GYÁRIPAR az MGYOSZ hivatalos havilapja

Kiadja a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége

Szerkesztőség:

1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.

Telefon: 06 (1) 474-2041

E-mail: mgyosz@mgyosz.hu

Internet: www.mgyosz.hu

Layout és képszerkesztés: Csávás Viktória

Címlapkép: depositphotos.com

Hirdetésfelvétel: klajko@mgyosz.hu

Telefon: 06 (1) 474-2041

ISSN: 1219-6193

„A lehető legkisebb veszteséggel járó válságkezeléshez valószínűleg igazodó kormányzati stratégia is kell”

Vállalati stratégiák a túlélésre: a legrosszabb még hátra van?

Milyen túlélési stratégia segíthet a válság kezelésében? – ezt kérdeztük előző számunkban, s erre kértünk választ most is. Nagy valószínűleg e kérdés még hónapokig, vagy akár évekig aktuális maradhat, hiszen az előrejelzések nem túl biztatóak. Az IMF legfrissebb jelentése szerint a világgazdaságban nem az idei év a mélypont, a legrosszabb még hátravan, és sokak számára 2023 a recessziót hozza. (9. oldal) Az elhúzódó ukrán háború, a tartós és egyre szélesedő inflációs nyomás okozta megélhetési válság, valamint a kínai gazdasági növekedés lassulása növeli a bizonytalanságot a jövőt illetően. Ilyen helyzetben jól jöhetnek a helyzethez igazodó válságkezelési ötletek, és a gyors alkalmazkodás.

A sikeres válságkezeléshez leginkább információk kellene. Például az energiaárakról. „Öskuszaság alakult ki az energiaáraknál, a szerződéseknél, amit nehezen kezel, nehezen ért meg a kkv-szektor, nem tudni mi miért annyi amennyi...” – fogalmazza meg az egyik alapgondot Gablini Gábor. (3. oldal) Azt várja, hogy „legyen nyilvános, milyen árképlet alapján történik a szerződött, vagy nem szerződött vállalati ügyfeleknél az ármegállapítás.” Ha ez az alapinformáció világos, a reagálás, a vállalati stratégia kidolgozása, ha nem is könnyű, de megalapozottabb lehet. Gablini Gábor emellett leszögezi: „a túlélési stratégia legfontosabb elemeinek az együttműködést, a folyamatos konzultációt, a világos, követhető stratégiát látom.”

„A válság kezelésének, a túlélésnek talán legfőbb feltétele, hogy hagyjuk abba a sírás-rívást, ne másokat okoljunk a bajokért, hanem vizsgáljuk meg, mi mit tudunk tenni, amit idáig elmulasztottunk. Nézzünk szembe önmagunkkal, ismerjük fel, mi az, amit mi rontottunk el” – ez már dr. Orosz Csaba véleménye a túlélési stratégiák elemzésekor. (5. oldal) „Ez most nem a sírás-rívás ideje, hanem a cselekvésé. Ha egészségesek, tettere készek vagyunk, ha megőriztük a józan eszünket, ha reálisan fel tudjuk mérni a helyzetünket, akkor túléljük ezt a válságot is. Nem élünk majd olyan jól, mint eddig, de ez nem tragédia. Nem is célszerű annak beállítani. Tehát változnia kell a kommunikációnak is: az állandó stresszelés, az ijesztgetés, a külső ellenségre mutogatás csak ront a helyzeten. Ha baj van – és most van –, akkor az nem segít, ha azzal riogatunk, hogy télen megfagyunk mert nem lesz elég tüzelőanyag, vagy nem tudjuk megfizetni...”

Konkrét példát idéz Tibor Dávid arra, hogy mit vár a szabályozó hatóságoktól, ami nélkül nagyon nehéz lesz megőrizni a magyar vállalatok versenyképességét. „Nekünk Szerbiában is van egy gyárunk, hasonló profillal működik, mint az itteni. Szerbiában 28 eurót fizetünk a gázért, a fogyasztásnak megfelelően, utólag. Magyarországon a gázszolgáltató előre kéri a pénzt, becsült fogyasztás alapján, most átlagosan 150 eurót. Persze, utólag elszámolunk, ha kevesebb gázt használunk az előre tervezettnél, visszakapjuk a pénzt, de az ár nem változik lényegesen: a szerbiai árak több mint ötszörösét fizetjük... A magyar szabályozó hatóságoknak oda kell figyelniük arra – és ennek érdekében az MGYOSZ-nak is aktív érdekvérvényesítőként kell nyomást gyakorolni az illetékesekre –, hogy a csökkenő árak megjelenjenek az energiaszolgáltatók áraiban... (6. oldal)

Vállalati stratégiák tehát vannak. A lehető legkisebb veszteséggel járó válságkezeléshez valószínűleg igazodó kormányzati stratégia is kell.

Milyen túlélési stratégia segíthet a válság kezelésében? (2.)

Rendkívüli helyzet van a magyar gazdaságban: az energiaárak az egekben, az infláció vágtat, a kilátások bizonytalanok. Szeptemberi számunkban kértük először az MGYOSZ néhány vezetőjét, tagszervezetét, hogy vázolja, milyen túlélési stratégia segíthet az adott ágazatban a nehéz helyzet kezelésében. Egyáltalán: vannak túlélési stratégiák? Körkérdésünkben erre keressük most is a választ.

Gablini Gábor: Ebben a káoszban keresem a gondoskodó, lojális államot

Az elmúlt három évben minden rossz összejött a turisztikai és vendéglátóipari ágazatban, így nehéz megmondani, mi lesz ennek a sok csapásnak a vége.

Óskuszaság alakult ki az energiaáraknál, a szerződéseknél, amit nehezen kezel, nehezen ért meg a kkv-szektor, nem tudni mi miért annyi amennyi. Ha ugyanis több tucat szolgáltató lenne ezen a piacon, akkor talán még magyarázható lenne a kevésbé átlátható, nehezen közérthető árképzés, de most alapvetően egy domináns szolgáltató van, mind a gáznál, mind az elektromos áramnál, ez pedig a Magyar Villamos Művek, ami ráadásul állami tulajdonban van. Joggal várnák el a kis- és középvállalatok – és mindenki más is –, hogy az állami vállalat világos, a magyar kkv-knek is átlátható, transzparens képletet és abból lekövethető árat állapítson meg. Persze, a lakosság is hasonló gondokkal szembesül, sokan nem értik, akkor most mi mennyi, mire van hatásom és mire nem? És ebben az államnak

is nagy szerepe, felelőssége van, hiszen ezért is vették vissza magánkézből ezt a fontos szolgáltatást.

Félreértés ne essék, nem a benzináraknál alkalmazott ársapkát szeretném itt látni, és nem is a magánszemélyeknél alkalmazott rezsziárcsökkentést. Csak azt, hogy derüljön ki, legyen nyilvános, milyen árképlet alapján történik a szerződött, vagy nem szerződött vállalati ügyfeleknél az ármegállapítás. Vannak olyan kkv-k, akik szerencsések és a korábban megkötött szerződésük maradt érvényben. Van, akiknél lejárt, és új, jóval magasabb árra szolt az ajánlat, a szerződés. És akadnak olyanok, akiknek újra kellett tárgyalniuk az energiaszolgáltatási szerződést, és a korábbinál 15-20-szor magasabb áron kapnak szerződés-hosszabbítást, vagy szerződést. Az is előfordult, hogy az euróban történő fizetést ajánlották, pedig Magyarországon még a forint a törvényes fizetési eszköz. Aki nem fogadja el az árdiktátumot, az bajba kerülhet: napi áron

„Optimista alkat lévén nem hiszek a drámai, pszichológiai ijesztgetésekre alapozó vészforogatókönyvekben, de a felkészülésben, az alkalmazkodásban igen!”

FÓKUSZBAN

kell vásárolnia az energiát, ami végképp kiszámíthatatlan, tervezhetetlen, és még az is előfordul, hogy hoppon marad az ilyen helyzetbe kényszerülő cég, és nem kap semmit.

Ebben az óriási káoszban keresem a gondoskodó, lojális államot. Nem, nem azt, aki csak ad, és mindent megold helyettünk, hanem azt, amelyik az eddig is felelősen, sikeresen gazdálkodó, magyar tulajdonú kkv-k mellé áll, és segít tompítani az energiaárak elszabadulását is. A GÉMOSZ mellett a Magyar Nemzeti Kereskedelmi Szövetség elnöke is vagyok, ezért szélesebb spektrumon látom, érzem át a magyar kkv-k gondját-baját. Már tavasszal is azt javasoltuk, hogy az ársapka okozta veszteségek csökkentésére az állam energiaracionalizálási beruházásokra adjon vissza nem térítendő támogatást az élelmiszer kiskereskedelem kkv-szereplőinek, főleg vidéken, hogy az amúgy is hátrányos helyzetükön legalább így enyhítsenek, elkerülve ezzel az üzletek bezárását. Ez ma aktuálisabb, mint valaha. Attól tartok azonban, hogy a kormányzati gondoskodás ismét a nagyvállalatokra, és a multikra terjed ki, miközben ott nagyobb a tartalék, nagyobb a mozgástér is, a nemzetközi tulajdonú cégek pedig számíthatnak az anyaország segítségére is.

A magyar tulajdonú kkv-k tulajdonosai – az esetek többségében – nem annyira tőkeerősök, hogy tartósan fizetni tudják az eddig sikeresen működő cégeik veszteségeit. Egy ideig ez még megy, de utána jön az elbocsátás, majd a bezárás. Eközben egyes kormányzati szereplők arról beszélnek, hogy Magyarország még ebben a nehéz helyzetben is elkerüli a recessziót, más pedig akár 12 százalékos munkanélküliséget sem tart kizártnak. A két kijelentés nincs egymással összhangban, ami ugyancsak zavart okozhat a jövő tervezésénél. Optimista alkat lévén nem hiszek a drámai, pszichológiai ijesztgetésekre alapozó vészforgatókönyvekben, de a felkészülésben, az alkalmazkodásban igen! A forint extrém volatilitását és a különféle „szakmai” megnyilatkozásokat látva, már-már olyan érzése van az embernek, hogy minden bizakodó kijelentés ellenére a folyamatok irányíthatatlanná válhatnak a magyar gazdaságban. Remélem, nem így van.

A reményél azonban fontosabb a tudás. Hasznos lenne – ilyen válságban különösen –, ha a kormányzati szervek folyamatosan konzultálnának a meghatározó szakmai szövetségekkel, amelyek ismerve saját területüket, segíthetnek a csapdákat elkerülni, jelezhetik, hogy egy-egy tervezett intézkedésnek milyen gyakorlati következménye lehet. Az élelmi-

szer kereskedelemről idéznék példát: amikor bizonyos termékeknél bevezették az ársapkát, azzal talán nem számoltak a döntéshozók, hogy a kereskedők a várható veszteségeket szétteríthetik, kompenzálhatják más termékek drágításával. Nem tudom, az ársapka segített-e annyit a rászorulóknak, mint amennyi pénz kivett a fogyasztók zsebéből az árak sokkoló megugrása. Egyetértek azzal, hogy vágató inflációnál segíteni kell a szociálisan rászorulókat, ám nem mindegy, az infláció szempontjából sem, hogyan.

Mindent összevéve ismét bebizonyosodhat, hogy a hazai kkv-k nagy része csak magára számíthat. Van, aki feladja, mondván, nem tud lépést tartani a kiszámíthatatlan gazdaságirányítással, árakkal. Más pedig éjjel-nappal robotol, törli a fejét, hogy ezt a válságot is valahogy túlélje, ahogy tette ezt eddig is. Nincs könnyű helyzetben az ország, a magyar gazdaság, de folyamatos szakmai konzultációval, együttműködéssel, lehet könnyíteni az amúgy súlyos terheken. Nem hiszem, hogy minisztériumok íróasztalánál – bármennyire is jó szakemberek ülnek is ott –, excel táblák fölé hajolva, vagy programokkal modellezve, jó és megalapozott döntéseket lehet hozni. Ne szégyelljük itt is a jó, akár német gyakorlatot is alkalmazni, amely a mindenkori gazdasági kormányzat és a munkaadói szövetségek szoros kooperációján alapul! Ugyanis a túlélési stratégia legfontosabb elemeinek az együttműködést, a folyamatos konzultációt, a világos, követhető stratégiát látom.

Gablini Gábor, a Gablini Holding tulajdonos vezetője, a Gépjármű Márkakereskedők Országos Szövetsége (MGYOSZ-tagszervezet) elnöke, a Magyar Nemzeti Kereskedelmi Szövetség elnöke, az MGYOSZ alelnöke

„Aki nem fogadja el az árdiktátumot, az bajba kerülhet: napi áron kell vásárolnia az energiát, ami végképp kiszámíthatatlan, tervezhetetlen, és még az is előfordul, hogy hoppon marad az ilyen helyzetbe kényszerülő cég, és nem kap semmit.”

dr. Orosz Csaba: Hagyjuk abba a sírás-rívást, a depresszióba döntő kommunikációt, inkább dolgozzunk!

Az ilyenkor szokásos válasz – takarékoskodás, bezárás, leépítés. átszervezés, segítségvárás, bűnbakkeresés – helyett én most a gondolkodásra, a hozzáállásra hívnám fel a figyelmet. A válság kezelésének, a túlélésnek talán legfőbb feltétele, hogy hagyjuk abba a sírás-rívást, ne másokat okoljunk a bajokért, hanem vizsgáljuk meg, mi mit tudunk tenni, amit idáig elmulasztottunk. Nézzünk szembe önmagunkkal, ismerjük fel, mi az, amit mi rontottunk el.

A világ – és benne a gazdaság – nem arról szól, hogy mindig minden jól megy, nekünk csak hedonista módon élvezni kell a javakat. A hét bő esztendő hét szűk esztendő követheti, ha okosak voltunk, az előző években erre felkészültünk. Ha nem, akkor sincs tragédia, de akkor most nagyon össze kell kapni magunkat, és a következő hónapoknak, éveknek a munkáról, a helyzethez igazított kreatív megoldásokról kell szólniuk. Ez most nem a sírás-rívás ideje, hanem a cselekvésé. Ha egészségesek, tettekre készek vagyunk, ha megőriztük a józan eszünket, ha reálisan fel tudjuk mérni a helyzetünket, akkor túléljük ezt a válságot is. Nem élünk majd olyan jól, mint eddig, de ez nem tragédia. Nem is célszerű annak beállítani.

Tehát változnia kell a kommunikációnak is: az állandó stresszelés, az ijesztgetés, a külső ellenségre mutogatás csak ront a helyzeten. Ha baj van – és most van –, akkor az nem segít, ha azzal riogatunk, hogy télen megfagyunk mert nem lesz elég tüzelőanyag, vagy nem tudjuk megfizetni. Vannak alternatívák, azokat kell megtalálni, és persze, igazodni az új helyzethez. A jövőben minden bizonytalan, de egy dolog biztos: állandó lesz a változás. Ezt követnünk kell, igazodni az újhoz, nem pedig azon siránkozni, hogy milyen szerencsétlenek vagyunk, mindenki összeesküdött ellenünk... Becslések szerint a lakosság 30 százalékát teheti ki az a réteg, akin valóban segíteni kell. ezt meg kell tenni. Ám ott van a 70 szálék, aki viszont képes a cselekvésre, a munkára, aki meg fogja oldani a mostani problémákat is.

Magyarországon a kvv-k foglalkoztatják a dolgozók 75 százalékát. Volt, van felelőssé-

gük, hogy mi lesz munkatársaik sorsa. Ilyen pozícióban különösen igaz, hogy nem lehet tücsök módjára csak a mának élve gazdálkodni, hanem hangyaként gyűjtögetni kell(ett) a jövőbeni megpróbáltatásokra, a tartalék mindig a túlélés záloga.

Gyakran hallani spekulánsokról akik összefogtak a magyar valuta ellen, vagy éppen az árat a magasba hajtják, a nagyobb haszon reményében. Álljunk meg egy pillanatra ennél a rosszízű szónál: spekuláns. Most egy egész ország számol, variál, átrendez, hogy a fűtést, a működést racionalizálja, hogy elkerülje a nagyobb veszteséget, vagy éppen nyertese legyen a válságnak. Azt is mondhatnám: most az egész ország spekulál. És ezért dicséret illet meg mindenkit, hiszen ez azt jelenti, az adott helyzetben minimalizálni akarja a veszteséget, vagy éppen maximalizálni a nyereséget. Mert egy válságnak vannak vesztesei, nyertesei is, ez így természetes. Ne szégyelljünk hát spekulálni, előre kalkulálni a várható trendekkel, s azokból a legjobbakat kihozni. Ez azt jelenti, hogy gondolkodunk, cselekszünk.

Ami pedig az elszabadult inflációt illeti: sok összetevője van, de hogy óriási szerepet játszik benne a teljesítmény nélküli bérkirárlás, az biztos. Tehát az inflációt mi gerjesztettük! Ráadásul azóta se nőtt a termelékenység, a hatékonyság, hogy valamilyen módon ellensúlyozni lehessen a könnyű pénzt. A követ-

dr. Orosz Csaba,
a Horoszcop
Külkereskedelmi
Képviselői Kft.
tulajdonos ügyvezetője,
a Magyar-Szerb Üzleti
Tanács elnöke, az
MGYOSZ alelnöke

kezmény borítékolható volt, ezt sokan jelezték előre. A 10 rendkívül kedvező év után most a külső körülmények kedvezőtlenre fordultak – ez is várható volt –, a háború ezt csak súlyosbította, de nem előidézte. S ha számvetést készítünk, akkor a saját számlánkra kell írni az elmulasztott fontos lépéseket is: az elmúlt 30 évben alapvetően átalakíthatunk volna mindent, egy ideje az EU-pénzekből külső támogatás is érkezett a modernizáláshoz, a korszerű, versenyképes ország kiépítéséhez. Ennyi idő alatt az egész ország szinte összes épületét szigetelhetjük volna, az energiaszerkezetet diverzifikálhattuk volna, amiben a napenergia fontos szerepet kaphatott volna, az országot tudásalapú működésre állíthatunk volna, ahol az oktatás, az oktatók kiemelt társadalmi megbecsültséget kaphattak volna, az értelmiség más rétegeivel együtt. Volna, volna... Ez kellő alapot adott volna ahhoz, hogy most a gazdaságot ne az olcsó bérmunkával operáló iparágak dominálják – például a külföldi tulajdonban lévő autógyárak –, hanem a nagy hozzáadott értékű termelési megoldások. Ezek elmulasztása ma üt vissza. Ezek a mulasztások determinálják a ma lehetőségeit, s azt, hogy mennyire válságálló a gazdaság, mennyire válságálló a mi gondolkodásunk.

Nem javaslom, hogy most a múlton megregjünk. Ami elmúlt, nem hozható vissza. De éppen ezért lenne fontos, hogy most végre cselekedjünk, s nézzünk szembe a realitással: a válságban sok cég fog megszűnni. Azok biztosan, amelyek idáig is lélegeztetőgéppel, azaz ilyen-olyan segítséggel élték túl az elmúlt éveket is. Nem tragédia, ha a jövőben kevesebb lesz a vendéglátóipari egység, de azoknál sorban állnak majd. Vagy az se nagy baj, ha néhány múzeum, fürdő bezár egy időre. Pár hónapos kihagyás nem a világ vége. Most ilyen korszak jön, lesz jobb is, ha jól reagálunk a fejleményekre.

Összességében úgy vélem, ha okosak leszünk, ha felhagyunk az önámítással, a másokra mutogatással, a válság hatására egészségesebbé válik a gazdaság működése, nő a hatékonyság, és egy ésszerű, a saját adottságainkat jobban figyelembe vevő struktúra alakul ki. Ebben a tudásnak, az alkalmazkodókészségnek, kreatitásnak, és persze, a munkának meghatározó szerepe lesz. Ehhez az első lépés: hagyjuk abba a sírás-rívást, a depresszióba döntő kommunikációt, inkább dolgozzunk. Akár éjjel-nappal, akár a hétvégén is. Van behoználónk.

„Most egy egész ország számol, variál, átrendez, hogy a fűtést, a működést racionalizálja, hogy elkerülje a nagyobb veszteséget, vagy éppen nyertese legyen a válságnak. Azt is mondhatnám: most az egész ország spekulál. És ezért dicséret illet meg mindenkit...”

Tibor Dávid: A szabályozó hatóságoknak oda kell figyelniük arra, hogy a csökkenő árak megjelenjenek a magyar energiaszolgáltatóknál is

Szerencsések vagyunk: hőszigetelő anyagokat gyártunk, amelyekre az elfutó energiaárak, recessziós környezet mellett is jelentősen megnőtt a kereslet. Ez azt is jelenti, hogy az árakban nagyrészt érvényesíteni tudjuk a magas energiaköltségeket. Tudom, hogy ezt kevés vállalat mondhatja el magáról. Ez azonban nem jelenti azt, hogy nekünk ne kellett volna felülvizsgálni energiafelhasználásunkat, megugró költségeinket. Mi is megtettük, de abban a tudatban, hogy nálunk nem lesz baj, az erős piaci pozíció, a kiemelkedő kereslet stabil hátteret biztosít a jövőben is. Tehát mi nem válságtervet készítünk, hanem egy olyan programot, amely jobban figyelembe veszi a megváltozott helyzetet. A magas inflációt részben kompenzáló a

munkatársaknak támogatási csomagot állítottunk össze. A drágulás várhatóan 2023-ban sem lesz sokkal kisebb, ez jelentősen megemeli a jövő évi munkaerőköltségeinket is. Béremeléssel számolunk, de arra valószínűleg egyetlen iparvállalat sem vállalkozhat – mi sem –, hogy az inflációt teljes egészében ellensúlyozza.

A bizonytalan kilátások, a csillagászati energiaárak, a finanszírozást befolyásoló rendkívül magas kamatok sok partnerünket keményen sújtják. Az ő gondjuk a mi problémánk is lehet, hiszen a fizetőképességük meginoghat a hirtelen elfutó költségek miatt. Ilyen kielezett helyzetben kulcskérdés, hogy a magyar energiaszolgáltatók mennyire követik majd a világpiaci árak alakulását. Ott már elkezdődött egy csökkenés,

Tibor Dávid, a Masterplast tulajdonos elnöke, az MGYOSZ elnökségi tagja

mind a gázáraknál, mind a villamosenergiánál, ez azonban még „nem gyűrűzött be” a magyar gazdaságba. Hadd mondjak erre egy konkrét példát: nekünk Szerbiában is van egy gyárunk, hasonló profillal működik, mint az itteni. Szerbiában 28 eurót fizetünk a gázért, a fogyasztásnak megfelelően, utólag. Magyarországon a gázszolgáltató előre kéri a pénzt, becsült fogyasztás alapján, most átlagosan 150 eurót. Persze, utólag elszámolunk, ha kevesebb gázt használunk az előre tervezettnél, visszakapjuk a pénzt, de az ár nem változik lényegesen: a szerbiai árak több mint ötszörösét fizetjük. Ez tartósan kezelhetetlen. A magyar szabályozó hatóságoknak oda kell figyelniük arra – és ennek érdekében az MGYOSZ-nak is aktív érdekvégyesítőként kell nyomást gyakorolni az illetékesekre –, hogy a csökkenő árak megjelenjenek az energiaszolgáltatók áraiban. Megértem, hogy a magyar büdzsé jelenlegi helyzete nem tesz lehetővé olyan nagyvonalú megoldásokat, mint amit Németországban bevezettek: ott ársapkával védik az iparvállalatokat is. De Lengyelországban, Romániában is segít az állam az iparvállalatoknak, hogy az energiaárak még kezelhető mértékűek maradjanak, és ne indítsanak el tömeges bedőléseket. Ez most nem várható el a magyar kormánytól, ám az igen, hogy szabályozó szerepükkel élve elérjék, hogy az energiaárak Magyarországon is csökkenjenek, ahogy az a nemzetközi piacon már bekövetkezett.

Összességében azt mondhatom: mi egy kis sziget vagyunk a válságban, de alkalmazkodunk a megváltozott viszonyokhoz.

„Mi egy kis sziget vagyunk a válságban, de alkalmazkodunk a megváltozott viszonyokhoz”

Szirmák Botond: A pénzügyi vállalkozásoknak nagyobb hangsúlyt kell fektetniük a pénzügyi edukációra

A személyi hitelezés piacának alakulása jelentős változásokon ment át az elmúlt, közel három évben. A Covid-járvány első hulláma nagyon lecsökkentette a keresletet, mivel az emberek a bizonytalanság miatt elhalasztották jelentősebb beruházásaikat, és nem vettek fel hiteleket. A 2020-as év ezért a személyi kölcsönök iránti kereslet jelentős csökkenését hozta. 2021-ben a piac elkezdett kilábalni ebből a válságból, érezhetően megélné a kereslet, bár a járvány előtti szintet nem érte el teljesen. A 2022-es év első negyede azzal hozott fordulatot, hogy a kormány által nyújtott személyi jövedelemadó-visszatérítés és 13. havi nyugdíj jelentősen

megnövelte az előtörlesztési kedvet, és rendkívüli módon visszafogta a keresletet. Ez a hatás néhány hónapig markánsan érezhető volt, majd az infláció drasztikus növekedése újra a kereslet élenkülését hozta. A jegybank kamatemelései nyomán a személyi kölcsönök kamatai minden hitelintézetnél növekedtek, és a kondíciók is jelentősen megváltoztak. Ebben a helyzetben felértékelődik a felelős hitelezés jelentősége, hiszen a megnövekedett megélhetési költségek mellett a törlesztés is nagyobb terhet jelent az ügyfeleknek, amit nem mindig vesznek számításba a hitel felvételekor. A pénzügyi vállalkozásoknak minden eddiginél nagyobb hangsúlyt

„Jól képzett, empátiás vezetőkre van szükség”

Szirmák Botond, a Provident Pénzügyi Zrt. vezérigazgatója, a Menedzserek Országos Szövetségének elnöke, az MGYOSZ elnökségi tagja

kell fektetniük a pénzügyi edukációra, ügyfelek igényeinek és élethelyzetének minél pontosabb ismeretére. A Provident egyedülálló üzleti modellje révén közelebb áll ügyfeleihez, kereskedelmi képviselői által rendszeresen jelen van ott-honukban. Ez egy nehéz gazdasági helyzetben lehetővé teszi, hogy ügyfelei igényét maximálisan figyelembevéve tegyen ajánlatot a kölcsönre. Ez a működési modellünk teszi lehetővé azt is, hogy rugalmasan segítsünk ügyfeleinknek a törlesztésben, hiszen küldetésünk az, hogy támogassuk őket a hitelképesség kialakításában és megőrzésében, ehhez viszont a kölcsön visszafizetését biztosítani kell.

Az elmúlt három év komoly kihívásokat rótt a vállalkozásokra munkáltatóként is. A Covid-járvány megtanította, hogy a dolgozók iránti felelősségük tovább terjed a munkahelynél és munkaidőnél, így minden eddigénél nagyobb prioritást élvez a wellbeing, a munkatársak fizikai és mentális egészsége. Ehhez jól képzett, empátiás vezetőkre van szükség, ezért válság idején felértékelődik a vezetők képzése, fejlesztése. A jelenlegi, kihívásokkal teli gazdasági helyzetben ezt fontos figyelembe venni a jövő évi költségvetés tervezésénél.

MGYOSZ-felmérés: hogyan hat az energiaválság a magyar vállalkozásokra?

Az MGYOSZ-tagvállalatainak, illetve az egyes ágazatokot képviselő tagszövetségeinek válaszai segítségével a múlt hónap végén lezárult energetikai felmérés átfogó helyzetjelentést ad az energiaválság magyar vállalatok tevékenységére gyakorolt valós hatásáról és a hazai cégek kilátásairól. A felmérési összefoglaló jó információk alapul szolgálhat az illetékesek számára a magyar vállalatok által elvárt kormányzati intézkedésekről, a gazdasági szereplők védelme és a mielőbbi kilábalás érdekében tett megoldási javaslatokról.

A felmérésben önként vettek részt a vállalatok. A válaszadók több mint négyötöde a kis- és középvállalkozók közül került ki. A magyar vállalkozások 64%-ánál mondható magasnak – 5% felettinek – az összköltségen belül az energia és üzemanyag költségek aránya. A válaszadók 17%-a nyilatkozott úgy, hogy ezen költséghányad a költségeik egynegyedét is meghaladja.

Szinte minden magyar vállalat szándékozik tenni valamit az energiapiaci kitétség ellen. Egyharmaduk a megújuló energiákba, egyötödük egyéb energiahatékonyság-növelő fejlesztésekbe ruházna be, s közel 20%-os azon cégek

aránya, amelyek az energiafelhasználás optimalizálásával kívánják javítani energiapiaci helyzetükön. Ugyanakkor a válaszadók magas hányada, 83%-a véli sajnos úgy, hogy igen kicsi, vagy egyáltalán nincs mozgásteret az energiaösszetétel módosítására.

A földgáz kiváltására a vállalkozások több mint fele a megújuló energiahordozókat preferálná, tizedük pedig saját kiserőmű beruházást javasolna, azonban a válaszadók 72%-a nyilatkozott úgy, hogy egyáltalán nincs, vagy kis esélye van annak, hogy energetikai beruházást tudna megvalósítani. Ez ismét csak a magyar gazdaság tőkehiányát erősíti meg.

A vállalkozások 60%-a jelezte, hogy kis mértékben képes csak érvényesíteni áraiban az elhúzó energiaválság okozta energiaár-növekedést, amit többen az árképzés gyakoribbá tételével próbálnak ellensúlyozni. Jelenleg a negyedévente változó ár a leggyakoribb a magyar cégek körében, de közel egyötödük napi vagy heti rendszerességgel kénytelen alakítani árain az energiapiac hektikussága miatt.

A felmérés teljes feldolgozása után az egész elemzés nyilvánossá válik.

Nemzetközi Valutaalap: a globális gazdasági növekedésre vonatkozó ideai prognózis marad, a jövő évi csökken

A Nemzetközi Valutaalap (IMF) friss előrejelzésében a júliusi prognózishoz hasonló ideai globális gazdasági növekedéssel számol, de a jövő évre vonatkozó várakozását enyhén visszafogta. Magyarország esetében viszont jelentősen megemelte a GDP bővülésére vonatkozó előrejelzését. Londoni elemzők túlzottan derűlátónak ítélik az IMF számait.

Az IMF a globális hazai össztermék (GDP) 3,2 százalékos növekedését jelzi 2022-re a World Economic Outlook (WEO) világgazdasági prognózisában, amit jövőre lassuló, 2,7 százalékos bővülés követ majd. Előző, júliusi prognózisához képest az IMF nem változtatott az ideai globális növekedési várakozásán, a jövő évit azonban 0,2 százalékponttal rontotta. A globális GDP tavaly 6 százalékkal nőtt.

Az IMF szerint gyülekeznek a viharfelhők. A globális gazdaság továbbra is komoly kihívásokkal néz szembe, amelyeket három elhúzódó erős hatás alakít: az orosz invázió Ukrajnában, a tartós és egyre szélesedő inflációs nyomás okozta megélhetési válság, valamint a kínai gazdasági növekedés lassulása. Az IMF szerint 25 százalékos az esélye annak, hogy idén a globális gazdaság növekedése 2 százalék alá lassul. A globális gazdaságnak közel az egyharmada jövőre zsugorodik majd, míg a három legnagyobb gazdaság – az Egyesült Államok, az Európai Unió és Kína – továbbra is gyengén szerepel.

A jelentés szerint a legrosszabb még hátravan, és sokak számára 2023. a recessziót hozza. Továbbra is erőteljesen destabilizálja a globális gazdaságot az Ukrajna

elleni orosz invázió, amely energiaválsághoz vezetett Európában, ez pedig jelentősen megemelte a megélhetési költségeket és visszafogja a gazdasági aktivitást. A konfliktus megemelte az élelmiszerárakat a világpiacon, ami komoly nehézségeket okoz az alacsony jövedelmű háztartások számára világszerte és különösen az alacsony jövedelmű országokban.

Sok feltörekvő piac esetében az erős dollár komoly kihívásokat okoz. A dollár jelenleg a 2000-es évek kezdete óta a legmagasabb szinten van részben az amerikai monetáris politika szigorításának hatására. A kialakult helyzetre a legtöbb ország úgy reagál, hogy monetáris politikájával az árstabilitást igyekszik megőrizni, miközben megengedi az árfolyamok alkalmazkodását, és közben óvják az értékes devizartartékokat arra az időre, amikor valóban romlanának a pénzügyi körülmények. Az IMF jelentése szerint az energia- és az élelmiszerválság, párosulva a szélsőséges nyári hőmérsékletekkel arra figyelmeztet, hogy milyen lenne egy ellenőrizetlen klímaátmenet. Olyan további intézkedésekre van szükség, amelyek képesek elhárítani a katasztrofális éghajlatváltozást.

Új prognózisában az IMF a fejlett gazdaságokra a tavalyi 5,2 százalékos növekedés

után az ideai évre 2,4 százalékos GDP-növekedést jelez, 0,1 százalékponttal kisebbet a júliusban becsültnél. A jövő évi növekedés várhatóan 1,1 százalékos lesz, 0,3 százalékponttal mérsékeltebb a júliusban vártnál.

Az Egyesült Államokban a tavalyi 5,7 százalékos növekedés után az idén 1,6 százalékos lehet a GDP-növekedés, 0,7 százalékponttal kisebb a júliusban jelzetténél. 2023-ban 1 százalékos növekedés várható, ami megegyezik az előző, júliusi prognózissal.

Az euróövezetben a tavalyi 5,2 százalék után idén 3,1 százalék lehet a GDP-növekedés, 0,5 százalékponttal nagyobb a júliusban becsültnél, amit 2023-ban 0,5 százalékos növekedés követhet, 0,7 százalékponttal alacsonyabb a júliusban jelzetténél.

A németországi GDP-növekedés a tavalyi 2,6 százalék után idén 1,5 százalék lesz, 0,3 százalékponttal magasabb a júliusban becsültnél. Az IMF szerint a német GDP jövőre 0,3 százalékkal csökken, míg a júliusi előrejelzés 0,8 százalékos növekedést valószínűsített 2023-ra.

Az Egyesült Királyság gazdasági növekedése a tavalyi 7,4 százalékról idén 3,6 százalékra, jövőre 0,3 százalékra lassul. Júliushoz képest az ideai évre vonatkozó előrejelzést 0,4 százalékponttal fölfelé, a

jövő évit viszont 0,2 százalékponttal lefelé korrigálták.

A tavalyi 6,6 százalék bővülés után a feltörekvő térségekben 3,7 százalék lesz a GDP-növekedés idén és jövőre, a júliusi becsléshez képest az ideit 3,6 százalékról, a jövő évit 3,9 százalékról változtatták meg.

Kínában a tavalyi 8,1 százalékos GDP-növekedés után az idén 3,2 százalékos, jövőre 4,4 százalékos növekedést vár az IMF, az idei évit 0,1 százalékponttal, a jövő évit 0,2 százalékponttal rontva júliusi becsléséhez képest.

Indiában, ahol tavaly 8,7 százalékkal nőtt a GDP, idén 6,8 százalékkal, jövőre 6,1 százalékkal bővül a gazdaság teljesítménye az új előrejelzés szerint. Az ideit 0,6 százalékponttal rontották a júliusi becsléshez képest, a jövő évre várt növekedési előrejelzésen nem változtattak.

A világkereskedelmi forgalom az idén 4,3 százalékkal nő, 0,2 százalékponttal nagyobb mértékben a júliusban becsülnél. A jövő évi adatot ugyanakkor 0,7 százalékponttal 2,5 százalékra rontották. Tavaly 10,1 százalékkal bővült a világkereskedelmi forgalom.

Az olajár az idén a júliusban vártnál 9 százalékponttal kisebb mértékben, 41,4 százalékkal nő, jövőre pedig 12,9 százalékkal csökken. A Brent, a Dubai Fateh és a WTI olajtípusok árának a számtani átlaga 2021-ben 69,42 dollár volt, az idén 98,19 dollár, jövőre pedig 85,52 dollár lehet.

Inflációs előrejelzését a fejlődő és a fejlett régiókra vonatkozóan egyaránt emelte az IMF. A fejlett régiókban az idén 7,2 százalékos, jövőre 4,4 százalékos lehet a fogyasztói árak emelkedése, az ideit 0,6 százalékponttal, a jövő évi 1,1 százalékponttal magasabb a júliusi prognózisnál. A fejlődő régiókban az idén 0,4 százalékponttal magasabb, 9,9 százalékos, jövőre pedig 0,8 százalékponttal magasabb, 8,1 százalékos infláció várható.

A globális infláció a tavalyi 4,7 százalék után idén 8,8 százalék, jövőre 6,5 százalék lesz, a júliusi becsléshez képest az ideit 0,5 százalékponttal, a jövő évit 0,8 százalékponttal felfelé módosították.

LONDONI ELEMZŐK: AZ IMF ELŐREJELZÉSE TÚL DERÜLÁTÓ

Az Oxford Economics, az egyik legtekintélyesebb londoni pénzügyi-gazdasági elemzőház októberi előrejelzésében az IMF-nél sokkal markánsabb lassulást várnak jövőre globális szinten, és – elsősorban a reálbé-

ÚJ ADÓINTÉZKEDÉSEK

Varga Mihály pénzügyminiszter a BKIK konferenciáján bejelentette: az Országgyűlésnek benyújtandó adómódosító javaslatok szerint az átalányadózóknak tizenkettő helyett évente csak négyszer kell majd járulékvallást benyújtaniuk. Az iparüzési adó esetében a sávós adózást évi 25 millió forintos bevételig választhatják a kisvállalkozások; a legkisebb cégek mindössze 50 ezer forint adót fizethetnek. A kormány programot dolgozott ki a kkv-k energiahatékonyságának javítására, és gyármentő program működik a nagyvállalatok megsegítésére.

rekre nehezedő nyomás, az emelkedő kamatok, valamint a befektetési eszközök és a lakóingatlanok áreséséből eredő negatív vagyoni hatások miatt – azzal számolnak, hogy az Egyesült Államok, Kanada, az euróövezet és Nagy-Britannia recesszióba kerül 2023-ban.

Az IMF mind a négy gazdasági erőcentrumban növekedést vár jövőre. Az Oxford Economics mindezt egybevetve, PPP-módszertannal végzett saját becslése alapján jövőre mindössze 2 százalékos világgazdasági növekedést vár a júliusi előrejelzésében szereplő 2,8 százalékos globális GDP-bővülés helyett. A ház londoni elemzői közöttük: felülvizsgált prognózisuk azt jelenti, hogy a világgazdaság 2023-ban a recesszió szélére sodródik az általánosan elfogadott kritériumok alapján, amelyek szerint két egymást követő negyedéves GDP-visszaesés esetén állapítható meg a recesszió bekövetkezése.

Az utóbbi időszakban más nagy londoni elemzőházak is jelentősen rontott globális növekedési előrejelzéseket állítottak össze az energiaellátási válság és a magas infláció miatt.

A Fitch Ratings nemzetközi hitelminősítő harmadik negyedévi, markánsan felülvizsgált prognózisában közölte: 2022-re 2,4 százalékos, 2023-ra 1,7 százalékos növekedési ütemet valószínűsít a világgazdaságban. A cég a globális GDP-érték idei növekedésére szóló előrejelzését 0,5 százalékponttal, a jövő évi világgazdasági növekedésre adott becslését egy teljes százalékponttal csökkentette a júniusban kiadott előző negyedéves prognózisához képest.

A Fitch londoni elemzői az Egyesült

Államokban és az euróövezetben jövőre „zéróhoz egészen közeli” GDP-növekedést – az euróövezetben valójában enyhe, 0,1 százalékos egész éves átlagos visszaesést –, Kínában az idén mindössze 2,8 százalékos, jövőre is csak 4,5 százalékos gazdasági bővülést várnak.

MAGYAR GAZDASÁG: FELFELE MÓDOSÍTOTT NÖVEKEDÉS IDÉN

Az IMF Magyarországgal foglalkozó előző, áprilisi előrejelzésében az szerepelt, hogy Magyarország hazai összterméke (GDP) 3,7 százalékkal nő, a frissített becslésben már 5,7 százalékos növekedési ütem szerepel. A jövő évi GDP-növekedési adatot a jelentés összeállítói 1,8 százalékra változtatták az áprilisban jósolt 3,6 százalékról. Tavaly 7,1 százalékkal nőtt a magyar gazdaság teljesítménye. Az infláció a tavalyi 5,1 százalék után idén 13,9 százalék, jövőre 13,3 százalék lesz a legfrissebb várakozás szerint. Az IMF áprilisban az idei évre 10,3 százalékos, jövőre 6,4 százalékos inflációt prognosztizált. A munkanélküliség az áprilisban vártnál kedvezőbb alakul az IMF szerint idén és jövőre Magyarországon. A ráta tavaly 4,1 százalék volt, idén várhatóan 3,4 százalék, jövőre 3,8 százalék lesz. Áprilisban az idei évre 4,3 százalékos, jövőre pedig 4,2 százalékos magyarországi munkanélküliséget várt az IMF.

Az IMF szerint idén a térségben a legnagyobb mértékben Horvátországban nő a GDP, 5,9 százalékkal, a növekedés üteme jövőre 3,5 százalékra mérséklődik. Ukrajnában az áprilisi előrejelzésével megegyező, 35 százalékos idei GDP-esést vár az IMF, a jövő évre nem adott becslést. Az idei ukrán inflációt az IMF 20,6 százalékra becsüli a tavalyi 9,4 százalékot követően. Az IMF nem közölt jövő évi inflációs becslést és nem tett közzé várakozást a munkanélküliség idei és jövő évi alakulása kapcsán.

Az IMF előrejelzése szerint Oroszországban a GDP az áprilisban várt 8,5 százalék helyett 3,4 százalékkal csökken az idén, a jövő évi GDP-csökkenési adatot 2,3 százalékon tartották a jelentés összeállítói. Az idei infláció az áprilisban becsült 21,3 százalék helyett 13,8 százalék lesz a friss várakozás szerint és jövőre 5 százalékra mérséklődik az áprilisban jelzett 14,3 százalék helyett. Oroszországban a munkanélküliség a tavalyi 4,8 százalékról idén 4 százalékra, jövőre 4,3 százalékra változik. Áprilisban az idei évre 9,3 százalékos, jövőre 7,8 százalékos rátával számolt az IMF.

MTI

Eredményesen zárult az INTEREST nemzetközi projekt

Az „Integrált jelentéstétel a kkv-k átláthatóságáért” (INTEREST) projekt 2019. november 1-jén indult. A megvalósítására szánt három év nagy kihívásnak bizonyult, nemcsak a projekt ambiciózus célkitűzései miatt, hanem a külső tényezők következtében is

A projektet a Brexit baljós előjeleivel kezdtük el brit partnerünkkel, s rögtön ezután kitört a COVID-19, ez újratervezte a mindennapjainkat. Partnereink legtöbb találkozóját online kellett lebonyolítanunk, ami mára már bevett gyakorlat, de 2020 áprilisában mindenkinek teljesen újdonság volt. Egy-egy online találkozón körülbelül húsz ember vett részt: el tudják képzelni, milyen nehéz volt ez, legyen szó akár egy kétórás, akár egy háromnapos találkozóról? Partnereinknek köszönhetően azonban mindvégig érdeklődők és nyitottak, toleránsak és türelmesek voltunk: hatékony megbeszéléseket folytattunk, és sikerült közös megoldásokat találnunk a projekt megvalósítása során felmerülő kihívásokra.

Alig kezdtük el élvezni a lehetőséget, hogy visszatérhetünk a „szokásos életvitelünkhöz”, elkezdődött az orosz-ukrán háború. Hogy miért volt ez fontos a projekt szempontjából? 2022 tavaszán próbaképzéseket terveztünk a projekt eredményeinek validálására, de szembesültünk azzal, hogy a cégek preferenciái megváltoztak, és sok kkv kénytelen volt gyorsan reagálni a háború következményeire. Ilyen helyzetben az integrált gondolkodás és a jelentéstétel kevésbé vált relevánssá a kkv-k tulajdonosai és vezetői számára.

Ám még ilyen kihívást jelentő körülmények között is örömmel ünnepeljük e sikeres projekt lezárását. A projekt célja az volt, hogy a kkv-kat segítse a fenntarthatósági jelentéstétel megközelítésében egy olyan módszertan kidolgozásával, amely kompatibilis a sajátossá-

gaikkal. A fenntarthatósági jelentés hosszú folyamat, és a kkv-k számára talán nem is maga a jelentés, hanem az ahhoz vezető út a fontos. A folyamat erősíti az egységek közötti együttműködést, ezáltal elősegíti az integrált gondolkodást, valamint javítja a kommunikációt és az információáramlást. A fenntarthatósági jelentéstételi folyamatra adott összehangolt válasz növeli a cégek értékét, és tudatosabb vállalatirányítást eredményez.

A projekt az integrált jelentéstételi keretrendszerre (IIRC-ről bővebben [idekattintva](#) olvashat) épül.

Ennek központi elemei a következők:

- az integrált gondolkodás kialakításának fontossága,
- a vállalat érdekelt feleinek és hatásainak azonosítása,
- a lényegességi elemzés kettős perspektívája,
- a külső és belső környezet meghatározó tényezőinek és kockázatainak értékelése,
- az értékteremtési folyamat, amely magában foglalja a stratégia és az üzleti modell kidolgozását
- és az úgynevezett hat tőke megközelítés, amely a gazdaság – társadalom – környezet hármasságának egymásrautaltsága alapján azonosítja és méri a különböző tőkéket. A fizikai/gyártott tőke és a pénzügyi tőke a gazdasághoz, a szellemi, emberi és társadalmi – kapcsolati tőke a társadalmi szegmenshez, a természeti tőke pedig a mindent átfogó környezeti szegmenshez sorolható.

MILYEN FEJLESZTÉSEKSEL FOGLALKOZTUNK AZ INTEREST PROJEKTBEN?

1. Keretelvek az integrált jelentéshez a 1. kv-k számára – cselekvési keretrendszer az IIRC dokumentum alapján, amely értelmezi az integrált jelentés célját, meghatározó elveit és elemeit a kv-k számára.

2. Útmutató az integrált jelentéshez a 2. kv-k számára – részletes magyarázatokkal és esettanulmányokkal az integrált jelentés megértésének és végrehajtásának megkönnyítése érdekében. Mindezek kiegészítéseként kifejlesztettünk egy online eszközt a digitális világ számára, amely webalapú támogatást nyújt az integrált jelentés elkészítéséhez. A kifejlesztett anyagaink itt találhatóak: INTEREST (uni-bge.hu)

3. E-könyv alapú képzési tartalom, amely az integrált jelentés tartalmával és szerkezetével kapcsolatos tanulási modulokat tartalmazza, hogy támogassa az integrált jelentés megértését, terjesztését és bevezetését a tulajdonosok, vezetők és egyetemi hallgatók számára.

4. Tananyag – képzési tematika, amelyet kísérleti képzéseken teszteltünk vállalatvezetők és egyetemi hallgatók számára.

5. A Springer kiadó könyvet jelentetett meg az integrált beszámolóval kapcsolatos, hat országra kiterjedő áttekintésünkről és elemzésünkről. Az integrált beszámoló fejlesztése a kv-szektorban címmel [idekattintva](#) érhető el.

A projekt tevékenységeiről és eredményeiről további információk a [erre az oldalra](#) kattintva találhatóak.

Az INTEREST projekt eredményei még inkább aktuálisak, ha figyelembe vesszük a fenntarthatósági jelentéstétel terén Európában és máshol is bekövetkezett gyors változásokat. Az Európai Bizottság 2021 áprilisában előterjesztette a vállalati fenntarthatósági jelentéstételről szóló irányelvtervezetet, amelyet 2022-ben hagynak jóvá, és jelenleg is folyik a munka a működési részletek meghatározásán. A fenntarthatósági jelentéstétel csak az uniós tőzsdén jegyzett értékpapírokkal rendelkező kv-k számára lesz kötelező, de a nagyvállalatoknak be kell majd számolniuk ellátási láncaik fenntarthatóságáról, a bankokat pedig egyre inkább ellenőrzik hitelporfóliójuk minősége miatt, így az új szabályok minden bizonnyal növelni fogják a kv-kra nehezedő nyomást is.

Ezeket a közelmúltbeli fejleményeket figyelembe véve, valamennyi projektpartner egyetértett abban, hogy folytatni kívánjuk a fenntarthatósági jelentéstétel területén végzett kutatási és fejlesztési munkánkat, és különösen abban, hogy gyakorlati megoldásokkal támogassuk a kv-kat nem pénzügyi teljesítményük mérésében és közzétételében. Tervezzük továbbá, hogy folytatjuk a felsőoktatásban a fenntarthatósági jelentéssel kapcsolatos oktatási tevékenységüket, mind a hallgatók, mind a vezetői képzésben részt vevő szakemberek számára.

Az INTEREST projekt vezetőjeként szeretnék köszönetet mondani a partnerek motivált és aktív részvételéért, a projekt adminisztratív irányításáért, a tevékenységünket támogató kollégák és társult partnerek munkájáért.

Egyetemi partnerek:

- Budapesti Gazdasági Egyetem – projektvezető
- Leeds Beckett University, Leeds, Egyesült Királyság
- Hochschule Rhein-Waal, Kleve, Németország
- University of Udine, Udine, Olaszország
- Wrocław University of Economics, Wrocław, Lengyelország
- Babes-Bolyai University, Kolozsvár, Románia

Nem-egyetemi partnerek:

- MAC-Team a/sbl, Brüsszel, Belgium
- EFAA – European Federation of Accountants and Auditors for SMEs, Brüsszel, Belgium
- Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége, Budapest, Magyarország

Madarasiné dr. Szirmai Andrea

BGE PSZK, egyetemi docens
INTEREST projekt vezető
szirmai.andrea@uni-bge.hu

ERASMUS+ KA2 Strategic Partnership
2019-1-HU01-KA202-060911
INTEREST – INTEGRATED REPORTING
for SMEs Transparency

Meghívó

Budapesti Gazdasági Egyetem
Magyar Tudomány Ünnepe 2022

„Beyond Financial Reporting – Integrált gondolkodás és integrált vállalati jelentés:
Fenntarthatósági kockázatok a gazdasági és energetikai válság árnyékában
Időpont: 2022. november 10.

Helyszín: Budapesti Gazdasági Egyetem –
1055 Budapest, Markó utca 29-31.

A Magyar Tudományos Akadémia (MTA) 2022 novemberében 19. alkalommal rendezi meg a hazai tudományos élet kitüntetett eseményét, a „Magyar Tudomány Ünnepe 2022” című országos és határon túli programsorozatot, melyhez Egyetemünk hagyományainkat követve idén is csatlakozik a „Beyond Financial Reporting – Integrált gondolkodás és integrált vállalati jelentés – Fenntarthatósági kockázatok a gazdasági és energetikai válság árnyékában” című rendezvényével.

A BGE stratégiai céljainak fontos eleme a felelős és fenntartható egyetem megteremtése; tudatosan dolgozunk azon, hogy iránymutatással és példamutatással járuljunk hozzá egy fenntarthatóbb jövőhöz. Számos kezdeményezésünk közül a konferencia alaptémáját a 2022 júniusában sikeresen lezárult „Integrált beszámolás a KKV-k átláthatóságáért” ([INTEgrated REporting for SMEs Transparency](#)) ERASMUS+ nemzetközi projektünk adta, melynek egyik fő célkitűzése az volt, hogy a KKV szektor vállalkozásai számára bemutassa a fenntarthatósági jelentés készítésének folyamatát és lehetséges módszertanát. Konferenciánk egy újabb állomását jelenti a BGE Pénzügyi és Számviteli Karán 2015-ben indított „[Beyond Financial Reporting](#)” (BFR) konferenciasorozatnak.

A konferencia egyik célja, hogy áttekintsük, hogy a fenntarthatósági kockázatok és vállalások hogyan kezelhetők napjaink gazdasági és energetikai válsága idején. Másik célunk, hogy bemutassuk a fenntarthatósági jelentések tudományos és szakmai gyakorlati megközelítéseit, kihívásait és megoldásait szabályozási, makro- és mikrogazdálkodási, vállalatvezetési, pénzügyi, termelési, HR, mérnöki, könyvvizsgálati és számos egyéb szempontból.

A konferencia a fenntarthatósági kérdésekkel foglalkozó vagy azok iránt érdeklődő

- ✓ gyakorló vállalati szakembereknek,
- ✓ szakmai szervezetek szakértőinek,
- ✓ tudományos műhelyek kutatóinak,
- ✓ a szakmaterületek oktatóinak, valamint
- ✓ PhD és egyetemi hallgatóknak egyaránt szól.

A konferencia napján délelőtt külföldi és hazai plenáris előadások hangzanak el az integrált gondolkodás és integrált jelentések témában, valamint tudományos és gyakorlati kérdéseket vitatunk meg kerekasztal beszélgetés formájában. A délutáni párhuzamos szekciókban a fenntarthatósági jelentésekkel kapcsolatos kihívásokról és az ezekre kidolgozott folyamatokról, megoldásokról és eredményekről várunk előadásokat.

A konferencia résztvevőinek lehetőségük van a „No Planet B” szabaduláshozobánkat is kipróbálni, amit az ISSUE (Innovative Solutions for Sustainability in Education, azaz Innovatív fenntarthatósági megoldások az oktatásban) ERASMUS+ projekt keretében fejlesztett a BGE. A szabaduláshozobára korlátozott számban lehet jelentkezni.

Az eseményen várható magyar és/vagy angol nyelvű szekciók:

- A fenntarthatóság kihívásai a pénzügy, számvitel, könyvvizsgálat, kontrolling területén (adat és információs rendszer igények, bemutatási és értékelési kérdések, könyvvizsgálati szabályok, zöld kontrolling stb.)
- Vállalati fenntarthatóság (a fenntarthatósági kérdések és integrált jelentés kezelése, folyamata, megoldásai a vállalaton belül; kockázatok, lényegesség értelmezése, irányítási kérdések, stb)
- Fenntarthatósági tényezők mérésének módszertana (az egyes fenntarthatósági témák értékelési megoldásai, adatszükséglete vállalatértékelési aspektusból, valamint az ESG ratingek hatásai)
- Fenntarthatóság makrogazdasági környezete (a jelenlegi és várható jövőbeni makrogazdasági tényezők és körülmények támogató, avagy korlátozó szerepe és hatása)
- A felelős oktatás hatékonysága (EFFORT Erasmus+ projekt eredményei).

A konferenciára előadóként 800-1000 karakteres magyar vagy angol nyelvű absztrakttal lehet jelentkezni **2022. október 10-éig**. Az absztraktot kérjük a regisztrációs platformon, a megadott helyre feltölteni.

A hagyományosnak mondható tudományos szekciókon kívül, rövidebb műhelybeszélgetések és gyakorlati esetek megvitatására is lehetőség lesz. Amennyiben ilyet szeretne ajánlani és szervezni, 8-10 mondatban összefoglalt javaslatával kérjük, vegye fel a kapcsolatot a rendezvény szakmai szervezőivel Dr. habil. Sági Judittal (Sagi.Judit@uni-bge.hu) és Madarasiné dr. Szirmai Andreával (szirmai.andrea@uni-bge.hu). Technikai kérdés esetén, kérjük, Kortvesi Dorinát keresni (kortvesi.dorina@uni-bge.hu).

A konferencián való részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött, résztvevői és előadói oldalról egyaránt. A konferencia honlapja külön regisztrációt biztosít az előadóknak és az érdeklődőknek. Mindkettő elérhető [IDE](#) kattintva. Részletek hamarosan a megadott linken.

Minden kedves érdeklődőt szeretettel várunk!

Időpont: 2022. november 10. csütörtök (Regisztráció 08:30 órától)

Helyszín: Budapesti Gazdasági Egyetem - AULA (1055 Budapest, Markó u. 29-31.)

Üdvözlettel,

Prof. Dr. Heidrich Balázs
Rektor

Dr. habil. Szegedi Krisztina
Tudományos és nemzetközi rektorhelyettes

„Érdek-feszítő” versenyjogi változások az autókereskedelemben

Miközben az autóiipar évek óta szektorális kihívásokkal küzd, az utóbbi két-három évben számos újkeletű nehézség is felmerült a gyártás és értékesítés területén. Míg a koronavírus-járvány miatt autógyártók sora húzta be a kéziféket, az alapanyaghiány a hosszú ellátási láncok újragondolását teszi szükségessé. Az orosz-ukrán háború kapcsán meghozott szankciók a beszállítói oldalt és a piacokat rendezik át markánsan, az infláció és a gazdasági visszaesés pedig tartós keresleti sokkot eredményezhet az új- és használt autók piacán. Mindezek mellett más, a gépjárműkereskedők számára aggasztó folyamatok is megjelentek Európában. Az uniós versenyjogi környezet változása és az autógyártók annak kapcsán tett lépései ugyanis éppen most alakítják át gyökeresen az autókereskedelem világát.

A Gépjármű Márkakereskedők Országos Szövetsége (GÉMOSZ), mint hazai ágazati érdekképviseleti szervezet a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségével (MGYOSZ) közösen éppen idén hajthat végre egy európai uniós forrásból megvalósuló projektet, amely a bevezetőben felvetett kérdések kapcsán segíti az érdekérvényesítést, valamint hozzájárul ahhoz, hogy az iparág szereplői számára érdemi, gyakorlatban alkalmazható megoldási javaslatok kerüljenek kidolgozásra. A GINOP-5.3.5-18-2020-00236 számú, „A munka jövője a gépjármű-, motorkerékpár kereskedelemben, javítása ágazatban” című projekt az autókereskedelem munkaerőpiacát meghatározó, a jelenben zajló és a jövőben várható folyamatok elemzésére, valamint a piaci szereplők alkalmazkodásának elősegítésére irányul. Legyen szó az automatizációról, a digitalizációról, a változó készségigényekről, az idősödő munkavállalókról vagy épp a fent említett globális és uniós változásokról, a gépjármű-kereskedelemben is jelentős változásokhoz kell alkalmazkodniuk a cégeknek, munkáltatóknak.

ÚJ ÜZLETI MODELLEK A GÉPJÁRMŰ-ÉRTÉKESÍTÉSBEN

Szeptember közepén Barcelonában gyűlt össze az európai autókereskedők színe-java, hogy

az európai érdekképviseleti szövetség (CECRA) kezdeményezésére az iparág helyzetéről egyeztessen. A #CONNECTEurope néven szervezett, több napos konferencia célja az uniós szabályozási környezet iparágat érintő változásainak, valamint az annak eredményeként kialakuló új kereskedelmi-értékesítési modelleknek a megvitatása volt. Hogy az iparág számára érdekesítő témákról van szó, arra a fokozott érdeklődésből is következtetni lehet: közel 300 résztvevő jelent meg az eseményen, a közös munkába az iparági szereplők nem csak Európából, de Amerikától Kínáig szerte a világból bekapcsolódtak. A bevezetőben említett pályázati forrás pedig lehetővé tette, hogy a rendezvényen a Gépjármű Márkakereskedők Országos Szövetségének (GÉMOSZ) 21 fős delegációja is képviseltesse magát.

A rendezvényen tapasztalt közhangulat alapján az iparág prominensei általában aggasztónak látják az értékesítési gyakorlatot érintő átalakulási folyamatokat. Úgy tapasztalják, az autógyártók a szabályozói oldalon a „klasszikus márkakereskedői modell” felülírásának lehetőségét készítik elő. Ebben a jelenlegi modellben a végfelhasználó, vagyis az autót vásárló egy háromlépcsős rendszerben jut hozzá a kívánt járműhöz. Az autógyár importőrökön keresztül juttatja el a márkakereskedésekhez a terméket, ahol az értékesítésen túl a kísérő szolgáltatások széles köre – szervizszolgáltatások, használtautó-értékesi-

HÚSZÉVES A GÉMOSZ

A Gépjármű Márkakereskedők Országos Szövetsége 93 alapító taggal 2002-ben alakult meg, fennállásának 20. évfordulóját idén ünnepelte meg a Magyar Tudományos Akadémián. A Szövetség céljával a magyar márkakereskedők összefogását, a szakmán belüli érdekegyeztetést, a magyar márkakereskedők érdekképviseletét és érdekvédelmét tűzte ki.

VÁLTOZÓ SZEREPEK

Az autógyártók a „klasszikus márkakereskedői modell” felülírásának lehetőségét készítik elő. A jelenlegi modellben a végfelhasználó, vagyis az autóvásárló egy háromlépcsős rendszerben jut hozzá a kívánt járműhöz. Az autógyár importőrökön keresztül juttatja el a márkakereskedésekhez a terméket, ahol az értékesítésen túl a kísérő szolgáltatások széles köre – szervizszolgáltatások, használtautó-értékesítés, rövidtávú bérlet, flottakezelés, stb. – érhető el a vásárlók számára. Az uniós versenyjogi szabályok átalakulása azonban megteremtette a lehetőséget az autógyártók számára, hogy ezt a „szolgálati utat” új alapokra helyezték. Az úgynevezett „kereskedelmi ügynöki modell” lényegében a kereskedői szint kiiktatását és az autógyártók közvetlen értékesítési pozícióinak erősítését, nem utolsósorban a végfogyasztói ár feletti kontroll megteremtését célozza.

tés, rövidtávú bérlet, flottakezelés, stb. – érhető el a vásárlók számára. Az uniós versenyjogi szabályok átalakulása azonban megteremtette a lehetőséget az autógyártók számára, hogy ezt a „szolgálati utat” új alapokra helyezték. Az úgynevezett „kereskedelmi ügynöki modell” lényegében a kereskedői szint kiiktatását és az autógyártók közvetlen értékesítési pozícióinak erősítését, nem utolsósorban a végfogyasztói ár feletti kontroll megteremtését célozza.

Hogyan vásárol ma egy átlagos hazai vásárló gépjárművet (az aktuális gazdasági és pénzügyi kontextustól ezúttal vonatkoztatva el)? Betér egy márkakereskedéshez, ahol egy üzletkötővel tárgyal a preferált műszaki paramétereiről, fizetési konstrukcióról és kísérő szolgáltatásokról. A véglegesített megrendelés alapján a kereskedő az autógyártótól beszerzi a járművet (vagy értékesít egyet a meglévő készletéből), majd azt saját áron értékesíti a vevő felé. A beszerzési és értékesítési ár különbségeként képződő árrés a kereskedő profitján kívül persze valamennyi beruházási és működési költségének fedezetül szolgál. Bemutatószalon, szervizkapacitás, marketing és ügyfélkapcsolatok. Valamennyi munkafolyamat, támogató szolgáltatás számos munkahelyet is jelent. A 2021-es üzleti adatok alapján a gépjármű-kereskedelmi vállalkozások átlagos tíz fős létszámmal működnek.

A McKinsey tanácsadó cég 2020-as tanulmánya szerint azonban a jelenlegi kiskereskedelmi modell határait az amerikai piacon már a fogyasztói igények átalakulása is feszegeti. A koronavírus-járvány hatására még inkább erősödő, online vásárlói szokások, a testreszabhatóság, a rugalmas vásárlói igények figyelembevétele iránti fokozott igény, valamint a kísérő szolgáltatások körének ügyfélbarát kialakítása mind olyan elvárásnéként fogalmazódik meg az átlag amerikai vásárló részéről, amiket a meglévő, robosztus kereskedői struktúrák kevésbé tudnak kiszolgálni. A jövő sokkal inkább az online és közvetlenül a gyártók által kontrollált, ügynöki értékesítési csatornáké lehet.

Így hát nem ördögtől való a gondolat, hogy hamarosan Európában is a klasszikus kereskedelmi modellben ismert, támogató infrastruktúra és szolgáltatások nélküli, ám kellő informatikai háttérrel (hardver, szoftver) felszerelt ügynökök jelennek meg az eladói oldalon. Ügynökök, akik közvetlenül az autógyártó nevében járnak el, a gyártó eladási árán értékesítenek, miközben a gyártó marad felelős minden kapcsolatspecifikus költségért és a márkaszpecifikus beruházásokért. Ez a modell persze gyökeresen írja felül a meglévő értékesítési megállapodásokat, valamint komoly kártérítési kérdéseket vet fel a márkakereskedők korábbi években megvalósult,

nagyléptékű beruházásainak ellentételezése érdekében. Nem meglepő, hogy a gyártók szinte azonnal elkezdtek keresni az ezeket kiküszöbölő, lehetséges kiskapukat.

A CSOPORTMENTESSÉGI RENDELET VÁLTOZÁSÁNAK NEM VÁRT KÖVETKEZMÉNYEI

A versenyjogi szabályozói környezet friss átalakulása miatt ugyan iparági sztenderdek nem alakultak még ki, a tagállami jogharmonizációt követően a gyártói lépések a fenti kockázatok kiküszöbölése érdekében egy vegyes, úgynevezett „Non Genuine modell” kialakításának irányába mutatnak. Ebben a nem-valódi ügynöki struktúrában, bár az „ügynök” továbbra is a gyártó képviselőjében jár el, már hivatalosan nem a gyártó, hanem a saját nevében értékesíthet a piacon, igaz, értékesítési árait csak egy gyártó által meghatározott, szűk sávban határozhatja meg. Ebben a rendszerben azonban az értékesítéshez kapcsolódó beruházási költségek már az „ügynöknél” merülnek fel, így a kereskedőkkel szemben a korábbi beruházásaikhoz kapcsolódóan kártérítési kötelezettség már nem merül fel. Az „ügynöki” értékesítés mégis a gyártó jelentős kontrollja alatt marad, ami nem csak a szűk értékesítési ársáv meghatározásában, de az ügyféltípusok, területek meghatározásában, az online értékesítés felügyeletében is tetten érhető. Mindez a márkakereskedők pozícióvesztése mellett azonban versenyjogi aggályokat is felvet, a hatékony kereskedői érdekképviselő tehát igen nagy jelentőséggel bír ezekben az időkben.

A barcelonai iparági értekezlet legfontosabb következtetése éppenséggel a „Non Genuine” ügynöki modell széles körű elterjedésének megakadályozására irányul. „Bármilyen forgalmazási modellt is fognak a gyártók bevezetni, az egyik alapvető szempont az, hogy akár forgalmazóról, akár ügynökről van szó, gazdaságilag életképes üzleti modellre van szükségük, különben az autók forgalmazásának javításának és karbantartásának jövője válna bizonytalan” – hangzott az első plenáris ülés összegző megállapítása. „A gyártók azonban tudják, hogy a kereskedői hálózatuk egyértelmű előnyben van, mivel személyes ügyfélkapcsolattal rendelkeznek, az értékesítők és szervizcsapatok minden egyes ügyfélhez személyre szabottan tudnak közelíteni, ami lehetővé teszi számukra a fogyasztói elköteleződés erősítését, a hatékony párbeszéd folytatását.” – fogalmazott Peter Daeninck, a CECRA frissen megválasztott elnöke.

Az autókereskedők tehát alapvetően nyitottak a klasszikus kereskedelmi modelltől eltérő ügynöki modell bevezetésére, de megfelelő garan-

ciákat várnak a gyártóktól, hogy mindez fenntartható és versenyjogi szempontból megfelelő módon valósuljon meg. A CECRA barcelonai rendezvényén erős és egységes álláspont fogalmazódott meg ezzel kapcsolatban, amely álláspont kialakításához a GÉMOSZ jogi és szakértői csapata is igen aktívan járult hozzá. A támogatott pályázatnak köszönhetően megvalósuló szakmai munka eredményeként a GÉMOSZ idén év eleje óta szoros együttműködésben tud dolgozni a CECRA szakértőivel és aktívan részt tud venni az érdekképviseleti egyeztetéseken, műhelymunkákon. A projekt célja továbbá az is, hogy a hazai autókerekeskedők naprakész információkkal rendelkezzenek a témával kapcsolatban és felkészültek legyenek a várható változásokra.

HÚSZ ÉVE A MAGYAR GÉPJÁRMŰKERESKEDŐK SZOLGÁLATÁBAN

A Gépjármű Márkakereskedők Országos Szövetsége 93 alapító taggal 2002-ben alakult meg, fennállásának 20. évfordulóját tehát épp idén ünnepelte meg a Magyar Tudományos Akadémián. A Szövetség céljává a magyar márkakereskedők összefogását, a szakmán belüli érdekegyeztetést, a magyar márkakereskedők érdekképviseletét és érdekvédelmét tűzte ki Magyarországon és külföldön egyaránt. Az elmúlt húsz év történelméről a támogatott projekt keretében színvonalas kiadvány is készült „A bizalom szövetsége” címmel, melyet Konkoly Eszter, a GÉMOSZ főtthkára szerkesztett. A GÉMOSZ működése során bebizonyosodott, az autókerekeskedelmi szakma sérülékeny, gondjainak megoldása csak összefogással lehetséges. A Szövetség alapításának és működésének időszerűségét pedig a szakmát érintő és jelenleg is zajló európai változások sora, valamint az országhatáron belül felmerülő problémák megoldásának igénye is igazolja. Így a GÉMOSZ továbbra is komoly szerepet vállal a márkakereskedők tájékoztatásában, érdekeik és beruházásaik védelmének képviseletében.

A GÉMOSZ feladatának tekinti azt is, hogy érdekképviseletet lánson el és szakmai támogatást adjon a hatóságok, illetékes hivatalok felé. Ennek érdekében a megoldandó feladatokról, valamint a jogszabályi változások előkészítéséről folyamatos konzultációt folytat a kormánnyal, az illetékes minisztériumokkal, hivatalokkal, az autógyárakkal, az importőrökkel, a kamarákkal és társadalmi szervezetekkel. A Szövetség arra törekszik, hogy jelen legyen a szakmát érintő törvények, jogszabályok előkészítésénél, feladatot vállal továbbá a környezetvédelemben és a szakmai oktatás színvonalának emelésében is. A GÉMOSZ 2016-ban tagszövetsége lett a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének (MGYOSZ). Az idén 120

éves MGYOSZ országos gazdasági, munkaadói szövetség, mely hazai és nemzetközi szinten egyaránt ellátja tagsága érdekképviseletét. Tagjai között vállalkozások, szakmai szövetségek és regionális szervezetek találhatók. Mindezek révén az MGYOSZ az ipar, a kereskedelem és a szolgáltatások valamennyi területéről több ezer vállalkozást képvisel, amelyek több mint 1,2 millió munkavállalót foglalkoztatnak.

A GÉMOSZ MGYOSZ-hoz való csatlakozása óta a közös célokat a két szövetség immár együttesen valósítja meg. Ennek eredménye egy 2018-ban a kormány elé beterjesztett, mára számos elemében megvalósuló javaslatcsomag az oktatás korszerűsítésére vonatkozóan, valamint az említett, 2021-ben elnyert közös, „A munka jövője a gépjármű-, motorkerékpár kereskedelme, javítása ágazatban” címen megvalósuló pályázat is.

A pályázati projektnek köszönhetően a GÉMOSZ jelentős szerepet tudott vállalni az európai érdekképviseleti szövetség (CECRA) csoportmentességi törvényhez kapcsolódó szakmai és jogi munkájában. Dr. Szabó Levente Antal, a KLART Legal Ügyvédi Iroda vezetőjének részvételével egyrészt a nemzetközi jogi csapat tagjaként részt vett az új törvény előkészítő megbeszélésein, valamint a barcelonai CECRA konferencián is képviselte az iparág magyar szereplőinek érdekeit. Az elvégzett munkáról a GÉMOSZ egy, a minap Kecskeméten rendezett konferencián a hazai márkakereskedések képviselőinek széles körét is tájékoztatta. Az MGYOSZ-GÉMOSZ közös rendezvényén a kollegák információkat kaptak a pályázat eredményeiről, de az előadók a jelenleg kialakult válság, a fennálló kihívások kezelésében is segítséget nyújtottak a közel száz fő résztvevő számára.

A projekt keretében elért eredményekről, információkról a GÉMOSZ folyamatosan tájékoztatja az érdeklődőket. A kapcsolódó hírek, dokumentumok a www.gemosz.hu honlapon érhetők el.

A PROGRAMRÓL

A GINOP-5.3.5-18-2020-00236 számú, „A munka jövője a gépjármű-, motorkerékpár kereskedelme, javítása ágazatban” című projekt az autókerekeskedelmi munkaerőpiacát meghatározó, a jelenben zajló és a jövőben várható folyamatok elemzésére, valamint a piaci szereplők alkalmazkodásának elősegítésére irányul. Legyen szó az automatizációról, a digitalizációról, a változó készségigényekről, az idősödő munkavállalókról vagy épp a fent említett globális és uniós változásokról, a gépjármű-kereskedelemben is jelentős változásokhoz kell alkalmazkodnia a cégeknek, munkáltatóknak.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Uniós tanácsi megállapodás született az energiaágazat többletbevételeinek megadóztatásáról

Az Európai Unió tagországainak energiaügyekért felelős miniszterei megállapodásra jutottak arról, hogy extra illetékekkel kell számolniuk azoknak az uniós energiacégeknek – különösen azoknak az áramtermelő vállalatoknak –, amelyek aránytalanul sok nyereségre tesznek szert az ukrajnai háború miatt megemelkedett energiaárakból – közölte az Európai Bizottság energiaügyi biztosa Brüsszelben.

Kadri Simson, a tagországok energiaügyi miniszterei soron kívüli tanácskozássát követően közölte: a megállapodás a piaci bevételeket megawattóránként 180 euróban maximálja azon villamosenergia-termelők esetében, amelyek úgynevezett inframarginális, azaz alacsonyabb költségű technológiákat alkalmaznak a villamos energia előállítására.

A felső határ mértékének célja, hogy megőrizze az üzemeltetők jövedelmezőségét, és elkerülje a megújuló energiákba történő beruházások akadályozását – mondta, majd hozzátette: a tagállamok megállapodtak abban is, hogy a többletbevételek megadóztatásából befolyó összeget átirányítják a végső felhasználók támogatására és védelmére.

Közölte továbbá, a szakminiszterek megállapodtak a villamosenergia-kereslet csökkentéséről is. Eszerint azon nappali órákban, amikor az energiafogyasztás a legdrágább és a gáztüzelésen alapuló villamosenergia-termelés jelentősen kihat az árra, legalább 5 százalékos kötelező csökkentés lép életbe bizonyos csúcsidőszakokban. A tagállamoknak meg kell majd határozniuk az órák azon

10 százalékát, amikor az energia ára várhatóan a legmagasabb, és e csúcsidők alatt csökkenteniük kell a keresletet. Megállapodtak abban is: a tagállamok önkéntes alapon törekszenek arra, hogy 2023. március 31-ig legalább 10 százalékkal csökkentsék teljes villamosenergia-keresletüket.

Megállapodás született továbbá egy ideiglenes szolidaritási hozzájárulásról is az olaj-, gáz-, szén- és finomítói ágazatokban végzett tevékenységekből származó olyan többletnyereség után, amelyre nem terjed ki az inframarginális bevételi korlát. A hozzájárulást a tagállamok azokra a 2022-es nyereségekre szedhetik be, amelyek az előző három évben elért átlagos nyereséget 20 százalék feletti mértékben haladják meg. A bevételeket a tagállamok szedik be, és juttatásként átirányítják az energiafogyasztókhoz. A szolidaritási hozzájárulás a rendszeres adók és illetékek megfizetése mellett lesz alkalmazandó – közölte Kadri Simson.

Az Európai Bizottság hamarosan további jogalkotási javaslatokat fog előterjeszteni a magas energiaárak kezelésére – idézi az MTI az uniós energiaügyi biztos szavait.

Forrás: Európai Parlament

Kadri Simson, az Európai Bizottság energiaügyi biztosa

ÖNKÉNTES ALAPON

A tagállamok önkéntes alapon törekszenek arra, hogy 2023. március 31-ig legalább 10 százalékkal csökkentsék teljes villamosenergia-keresletüket – ebben állapodtak meg a tagországok energiaügyekért felelős miniszterei.

Az Európai Unió elfogadta a megfelelő minimálbérekéről szóló uniós jogszabályt

Az Európai Unió Tanácsa elfogadta a megfelelő minimálbérekéről szóló jogszabályt az európai munkavállalók tisztességes munka- és életkörülmények biztosítására. Az irányelv nem ír elő konkrét minimálbér szintet, amelyet a tagállamoknak el kell érniük. Rolek Ferenc, az MGYOSZ alelnöke éppen azért arra hívja fel a figyelmet, nem várható átütő változás az irányelv bevezetésével, inkább a keretek válnak szabályozottabbá.

A jogszabály eljárásokat állapít meg a minimálbérek megfelelőségére vonatkozóan, előmozdítja a bérmegállapításra vonatkozó kollektív tárgyalásokat, és elősegíti, hogy a nemzeti jog alapján minimálbérre jogosult munkavállalók ténylegesen élvezhessék a minimálbér nyújtotta védelmet – idézi az MTI az elfogadott irányelvet.

A részleteket ismertetve az uniós tanács közölte: a jogszabályban meghatározott minimálbéreket alkalmazó tagállamoknak eljárási keret kell létrehozniuk a minimálbérek megállapítására és aktualizálására egyértelmű kritériumok alapján. A jogszabályban meghatározott minimálbéreket szükséges időközönként, de legalább két évente felül kell vizsgálni.

A jogszabály egyik célja a bérmegállapításra irányuló kollektív tárgyalások hatókörébe tartozó munkavállalók számának növelése. E cél elérésére az országoknak elő kell segíteniük, hogy a szociális partnerek részt tudjanak venni a kollektív tárgyalásokban. Amennyiben például a kollektív tárgyalások általi lefedettség nem éri el a 80 százalékos küszöbértéket, a tagállamoknak cselekvési tervet kell kidolgozniuk a kollektív tárgyalások előmozdítására. A cselekvési tervnek egyértelmű ütemtervet és konkrét intézkedéseket kell meghatároznia a kollektív tárgyalások általi lefedettség fokozatos növelésére – olvasható az irányelv ismertetésében.

A szöveg kimondja továbbá: a tagállamoknak

intézkedéseket kell hozniuk, hogy a munkavállalók nagyobb arányban élvezhessék ténylegesen a minimálbér nyújtotta védelmet. Az intézkedések közé tartozhatnak a munkaügyi felügyelőségek által végzett ellenőrzések, a minimálbér nyújtotta védelemmel kapcsolatos könnyen hozzáférhető információk biztosítása, valamint a jogalkalmazó hatóságok felkészítése arra, hogy a szabályokat be nem tartó munkáltatókat felelősségre vonják.

A jogszabályt az unió hivatalos közlönyében teszik közzé, kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba. A tagállamoknak két év áll rendelkezésére, hogy az irányelvet saját jogrendszerükbe átültessék.

Rolek Ferenc, az MGYOSZ alelnöke az új szabályozással kapcsolatban arra hívja fel a figyelmet, hogy csalódnia fognak azok, akik ettől lényeges változást várnak a bérekben. Az európai irányelv – ahogy a neve is jelzi – csupán a főbb kereteket határozza meg, és arra ösztönöz, hogy például a kollektív bértárgyalás a munkavállalók 80 százalékára terjedjen ki. Ahol ez még nincs így – például Magyarországon –, ott törekedni kell ennek elérésére. De erre nincs konkrét időpont meghatározva, tehát minden tagállam a saját tempójában haladva közelítheti meg ezt az arányt. A szabályozás arra ösztönzi a tagállamokat, hogy világos, jól átlátható legyen a minimálbér meghatározásának módja. (Részletek: [szeptemberi számunkban](#))

AZ ÚJ SZABÁLYOZÁS FŐBB PONTJAI

- A minimálbér egész Európában legyen olyan összegű, hogy tisztességesen meg lehessen belőle élni
- Az uniós szabályok nem írják felül a bérek megállapításának tagállami gyakorlatát
- A kollektív béralku lehetőségét a munkavállalók szélesebb körének biztosítani kell azokban az országokban, ahol ma még ez kevesebb, mint 80 százalékuk számára adott
- Jogsérelem esetén a munkavállalók és képviselőik, illetve a szakszervezeti tagok jogorvoslatért folyamodhatnak

Hazánkban elkezdődtek az egyeztetések a jövő évi minimálbérrel

Elkezdődtek a tárgyalások a 2023-as kötelező legkisebb keresetekről a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumán, ahol a munkaadói oldalon az MGYOSZ is részt vesz. A magas infláció, s az elszabaduló energiaárak, a recessziós fenyegetettség miatt bizonytalanná váló gazdasági kilátásokkal az idén különösen nehéznek ígérkezik a megállapodás. Mint ismeretes, Magyarországon a minimálbér 2010 óta közel háromszorosára emelkedett, már magasabb, mint az előző évtized elején az átlagbér volt. A kötelező legkisebb kereset idén januárban 200

ezer forintra, a garantált bérminimum 260 ezer forintra nőtt. Az első megbeszéléseken még az adategyeztetés volt napirenden. A munkaadói és munkavállalói oldal arra kérte a kormányt, adja meg a tárgyalásokhoz szükséges számokat: a Magyar Nemzeti Bank és a Pénzügyminisztérium (PM) 2022-re és 2023-ra vonatkozó inflációs számait, a PM ágazatokra, foglalkozásokra lebontott adatait, amelyek tartalmazzák például, hogy hányan dolgoznak minimálbérért, illetve garantált bérminimumért. Az érdemi egyeztetés, ajánlattétel csak ezután következik.

ÚJ FELELŐSSÉGI SZABÁLYOK termékekre és a mesterséges intelligenciára

Két javaslatot fogadott el az Európai Bizottság annak érdekében, hogy a felelősségi szabályok megfeleljenek a digitális kor és a körforgásos gazdaság kívánalmainak, és figyelembe vegyék a globális értékláncok hatását. Egyfelől kezdeményezi a gyártók hibás termékekkel kapcsolatos objektív felelősségére vonatkozó szabályok korszerűsítését (az intelligens technológiától a gyógyszerektől). Másfelől a Bizottság most első alkalommal javaslatot nyújt be a mesterséges intelligenciára vonatkozó nemzeti felelősségi szabályok célzott összehangolására.

A felülvizsgált szabályok jogbiztonságot teremtenek a vállalkozások számára, megkönnyítve ezzel, hogy új és innovatív termékekbe fektessenek be, továbbá gondoskodni fognak a méltányos kártérítésről hibás termék – többek között digitális vagy felújított termék – okozta kár esetén. Az egységes szabályozás megkönnyítené a mesterséges intelligencia okozta károk károsultjai számára, hogy kártérítést kapjanak. A mesterséges intelligenciáról szóló fehér könyv célkitűzéseivel és a mesterséges intelligenciáról szóló, e terület kiválóságát és az abba vetett bizalmat megalapozó jogszabályra irányuló 2021. évi bizottsági javaslattal összhangban az új szabályok biztosítani fogják, hogy a károsultak ugyanolyan szintű védelemben részesüljenek mesterségesintelligencia-termékek vagy -szolgáltatások által okozott kár esetében, mint bármely más típusú kár esetében.

1. FELÜLVIZSGÁLT TERMÉKFELELŐSSÉGI IRÁNYELV: ELŐTÉRBE A ZÖLD ÉS A DIGITÁLIS ÁTÁLLÁS, VALAMINT A GLOBÁLIS ÉRTÉKLÁNCOK KIHÍVÁSAI

A felülvizsgált irányelv korszerűsíti és megerősíti a nem biztonságos termékek által okozott személyi sérülés, vagyoni kár vagy adatvesztés megtérítésére vonatkozó, a gyártók objektív felelősségén alapuló jelenlegi szabályokat, a kerti székektől a csúcstechnológiás készülékekig. Méltányos és kiszámítható szabályokat fektet le mind a vállalkozások, mind a fogyasztók számára. A felülvizsgált irányelv:

- korszerűsíti a körforgásos gazdaság üzleti modelljeire vonatkozó felelősségi szabályokat: biztosítja, hogy a felelősségi szabályok

egyértelműek és méltányosak legyenek a termékeket jelentősen módosító vállalatok számára;

- a digitális kor kívánalmainak megfelelően korszerűsíti a termékekre vonatkozó felelősségi szabályokat: lehetővé teszi a kártérítést abban az esetben, ha egy robot, drón, okosotthonrendszer vagy hasonló termék biztonsága a működéséhez szükséges szoftverfrissítések, mesterséges intelligencia vagy digitális szolgáltatások folytán sérül, illetve ha a gyártó nem küszöböli ki a termék kiberbiztonság szempontjából sebezhető pontjait;
- egyenlőbb versenyfeltételeket teremt az uniós és nem uniós gyártók között: ha egy fogyasztó nem uniós országból importált nem biztonságos termék miatt szenved sérülést, kártérítésért fordulhat az importőr-höz vagy a gyártó Unión belüli képviselőjéhez;
- biztosítja az egyenlőséget a fogyasztók és a gyártók között: előírja a gyártóknak a bizonyítékok nyilvánosságra hozatalát, nagyobb rugalmasságot vezet be az igények benyújtására vonatkozó határidők tekintetében, és összetett ügyekben – például gyógyszerekkel vagy a mesterséges intelligenciával kapcsolatos jogvitában – enyhíti a károsultakra háruló bizonyítási terhet.

2. MI-FELELŐSSÉGI IRÁNYELV: A KÁROSULTAK KÖNNYEBBEN FORDULHATNAK JOGORVOSLATÉRT

A mesterséges intelligenciával kapcsolatos felelősségről szóló irányelv célja, hogy egységes szabályokat állapítson meg az információkhoz

GYORSUL A DIGITÁLIS ÁTÁLLÁS

Fotó: Európai Parlament

„El szeretnénk érni, hogy a mesterségesintelligencia-technológiák szárnyra kapjanak az EU-ban. Ennek előfeltétele, hogy az emberek bizalmat tápláljanak a digitális innovációk iránt. A mesterséges intelligenciával kapcsolatos polgári jogi felelősségre vonatkozó mai javaslatunkkal jogorvoslati eszközöket adunk a mesterségesintelligencia-rendszerek folytán károsult fogyasztók kezébe, hogy ugyanolyan szintű védelemben részesüljenek, mint a hagyományos technológiák esetében, és garantáljuk a jogbiztonságot belső piacunkon” – mondta Věra Jourová, az értékekért és az átláthatóságért felelős alelnök.

való hozzáférésre és a bizonyítási teher enyhítésére vonatkozóan a MI-rendszerek által okozott károk esetében, kiterjessze a károsultak (mind a magánszemélyek, mind a vállalkozások) védelmét és a biztosítékok növelésével előmozdítsa a mesterségesintelligencia-ágazat fejlődését. Az irányelv harmonizálni fog egyes, a termékfelelősségről szóló irányelv hatályán kívül eső követelményekre vonatkozó szabályokat, mégpedig azokban az esetekben, amikor a kárt jogellenes magatartás okozta. Ez magában foglalja például a magánélet megsértését vagy a biztonsági problémák által okozott károkat. Az új szabályok megkönnyítik például, hogy valaki kártérítést kapjon abban az esetben, ha hátrányos megkülönböztetés érte egy MI-technológiát felhasználó munkaerő-felvételi eljárás során.

Az irányelv két fontos rendelkezése egyszerűsíti a jogi eljárást a károsultak számára, ami a kár okának bizonyítását illeti. Egyrészt abban az esetben, ha megállapítható, hogy a kárt milyen hiba okozta, és a mesterséges intelligencia teljesítményével való ok-okozati összefüggés ésszerűen valószínűsíthető, az ok-okozati összefüggés vélelme alapján a károsult nem köteles kifejteni, hogy a kárt milyen konkrét hiba vagy mulasztás okozta. Ez ugyanis különösen nehéznek bizonyulhat az MI-rendszerek terén kevésbé jártas károsultak számára. Másrészt a károsultak több eszközzel rendelkeznek majd ahhoz, hogy jogi jóvátételért folyamodjanak. Az irányelv bevezeti a vállalatok és beszállítók által szolgáltatandó bizonyítékokhoz való hozzáférés jogát a magas kockázatú MI-rendszerekkel kapcsolatos esetekben.

Az új szabályok kiegyensúlyozottak: védelmezik a fogyasztókat, miközben elősegítik az

innovációt, megszüntetnek több, a kártérítés útjában álló akadályt, és biztosítékokról gondoskodnak a mesterségesintelligencia-ágazat szereplői számára: lehetővé teszik nekik, hogy megtámadják az ok-okozati összefüggés vélelmén alapuló kártérítési igényeket.

A KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK

A Bizottság javaslata most az Európai Parlament és a Tanács elé kerül. E két intézménynek el kell fogadnia a javaslatot ahhoz, hogy az életbe léphessen. A javaslat értelmében a Bizottság a mesterséges intelligenciával kapcsolatos felelősségről szóló irányelv hatálybalépése után öt évvel indokolt esetben értékelni fogja, hogy szükség van-e mesterséges intelligenciával kapcsolatos követelményekre vonatkozó objektív felelősségi szabályokra.

Mint ismeretes, a termékfelelősségre vonatkozó, a gyártók objektív felelősségén alapuló jelenlegi uniós szabályok csaknem 40 éve születtek. Ezeket a szabályokat naprakésszé kell tenni, hogy alkalmasak legyenek a zöld és a digitális átállás kapcsán jelentkező kihívások kezelésére, különös tekintettel az új technológiák és a mesterséges intelligencia megjelenésére. Ez azt jelenti, hogy jogbiztonságot kell teremteni a vállalkozások számára, és biztosítani kell a fogyasztók megfelelő védelmét probléma esetén.

Ursula von der Leyen elnök összehangolt európai megközelítést vetített elő a mesterséges intelligencia területén. A Bizottság vállalta, hogy előmozdítja a mesterséges intelligencia térnyerését, és átfogóan kezeli az MI felhasználásához kapcsolódó kockázatok és lehetséges károk problémakörét.

EB Magyarország

FONTOS A FOGYASZTÓK BIZTONSÁGA

Fotó: Európai Parlament

„A új technológiákban rejlő óriási lehetőségek mérlegelése során szem előtt kell tartanunk a fogyasztók biztonságát. Az uniós polgárok védelmének megfelelő normái képezik a fogyasztói bizalom és ezáltal a sikeres innováció alapját. Az olyan új technológiák, mint a drónok vagy a mesterséges intelligencián alapuló kézbesítési szolgáltatások, csak akkor működhetnek, ha a fogyasztók biztonságban és védve érzik magukat. Ezeknek a követelményeknek megfelelő modern felelősségi szabályokra teszünk javaslatot. Megegyező jogi keretünket hozzáigazítjuk a digitális átalakulás realitásaihoz” – hangsúlyozta *Didier Reynders*, a jogérvényesülésért felelős biztos.

Európai Parlament: 2024-től egységesek lesznek a mobilkészülékek töltői

Az Európai Unióban értékesített minden mobiltelefont, táblagépet és digitális fényképezőgépet USB-C csatlakozóval kell ellátni 2024 végére – erről szavazott az Európai Parlament.

A jogszabály célja, hogy kevesebb hulladék keletkezzen az elektromos és elektronikus berendezésekből, a fogyasztók pedig a fenntarthatóságra figyelemmel választhatóan termékeket a kínálatból. A jogszabály eléri ugyanis, hogy nem szükséges minden készülékhez másik töltőt használni, illetve vásárolni akkor, ha lecserélik hordozható elektronikus eszközeiket.

Gyártótól függetlenül ugyanolyan USB-C port kerül a legfeljebb 100 W teljesítményű,

vezetékesen tölthető új mobiltelefonokra, táblagépekre, digitális fényképezőgépekre, fej- és fülhallgatókra, hordozható játékkonzolokra, hangszórókra, e-könyv-olvasókra, billentyűzetekre, egerekre, hordozható navigációs rendszerekre és laptopokra.

A gyorsöltést támogató összes készülék esetében azonos lesz a töltési teljesítmény, a felhasználók így bármilyen kompatibilis töltővel ugyanolyan gyorsan fogják tudni feltölteni eszközeiket. Külön termékcímkén kell majd jelezni a

töltési jellemzőket, hogy könnyebben meg lehessen állapítani, meglévő töltők kompatibilisek-e az új eszközzel. A megadott információk birtokában

az is eldönthető lesz majd, hogy kell-e egy adott termékhez új töltőt vásárolni. A meglévő töltőket így többen tovább használják majd.

Az EP közleményében közölte továbbá, a felesleges töltőváltást elkerülve a vevők öszszességében akár 250 millió eurót is megtakaríthatnak évente, illetve az Európai Unióban évente mintegy 11 ezer tonna elektronikus hulladék keletkezik az elhasználadott vagy lecserélt töltőkből, amelyek mennyisége így csökkeni fog.

MTI

LAPTOPOKRA 2026-TÓL

A 602 szavazattal, 13 el-lenszavazattal és nyolc tartózkodás mellett elfogadott, az egységes töltőkre vonatkozó új jogszabályi kötelezettség 2026 őszére a lap-topokra is kiterjed majd.

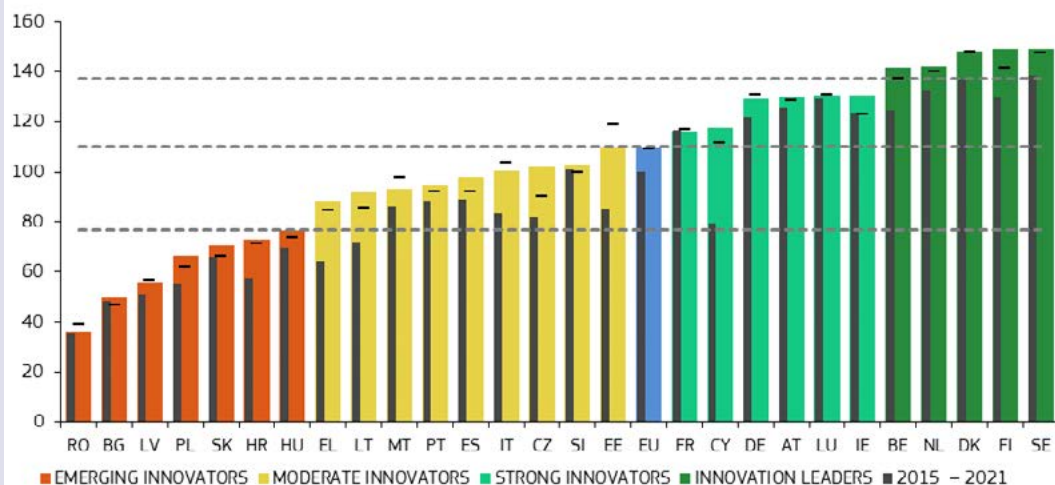
Kismértékben javult az Európai Unió innovációs teljesítménye

Az Európai Bizottság közzétette az európai innovációs eredménytábla 2022. évi kiadását, amelyből kiderül, hogy az EU innovációs teljesítménye mintegy 10%-kal javult 2015 óta. 2021-hez képest 19 tagállam esetében javult az innovációs teljesítmény, 2022-ben nyolc tagállam esetében romlott. Magyarország továbbra is a „feltörekvő innovátorok” (emerging innovators)

országcsoporthoz tartozik.

Az uniós átlaggal összevetésben az olyan globális versenytársak, mint Ausztrália, Kanada, Dél-Korea és az Egyesült Államok továbbra is jobb teljesítményt nyújtanak, mint az EU. Az Unió azonban csökkentette a lemaradását ezekkel az országokkal szemben, Japánt pedig meg is előzte 2021 óta.

Az Európai Unió tagállamai innovációs rendszereinek teljesítménye
(nemzeti havi minimálbér 2022. január 1-jén, euró, bruttó)

Mi is valójában az ember a biotechnológiai forradalomban?

„A modern biotechnológia hamarosan a feje tetejére állítja a jól ismert biológiai igazságokat. Milyen messze vagyunk attól, hogy ami most science fictionnek hangzik, valósággá váljon? És mit jelent az egyén és a társadalom számára, hogy egyre nagyobb befolyással és irányítással rendelkezünk a biológiánk felett? Ebben a könyvben bemutatjuk, hogy az új ismeretek és új eljárások miként teszik lehetővé az emberi biológia felülírását az élet valamennyi szakaszában” – olvasható a könyv ajánlójában.

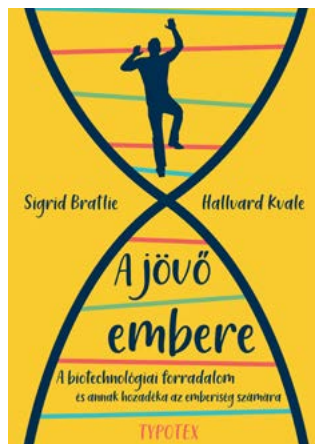
A könyv nagy kérdései, idézetekkel: „Az emberi genetika felfoghatatlanul bonyolult” – szerencsére ez nem teszi lehetetlenné a megismerését – csak kegyetlenül hosszú, útkeresésekkel teli kutatóúttá. Erről szól a könyv is.

„A dizájnerbaba a belátható jövőben továbbra is csupán fantázia marad” – nos, ami technikailag megvalósítható, és gazdaságilag igencsak jövedelmező, azt hamar létrehozzák és kiaknázzák.

„A fejlődés egyre gyorsabban halad, egyre messzebbre, egyre inkább ismeretlen területre visz bennünket” – s mi tarthat vissza attól, hogy az új lehetőségekből veszélyeket teremtsünk?

„A biotechnológiával megváltoztathatók az élet szabályai. A kérdés, hogy meddig megyünk el” – nagyon úgy tűnik, hogy a fizikai, biológiai és fiziológiai határok áttörése egyre inkább csak technológiai kérdés, ami pedig az etikát illeti....

„Brattie és Kvale azt az utóbbi évtizedekben bekövetkezett elképesztő biotechnológiai fejlődést mutatja be érthető és szemléletes módon, amely utat nyit az emberiség számára, hogy az élet valamennyi szakaszában felülírja a biológiát, átvegye az irányítást a saját evolúciója felett, és akár az örök élet lehetőségéről is álmodozzon. Ez a fejlődés egyszerre izgalmas és ijesztő. Ki ne szeretné, hogy a megszületendő gyermeke szuperegészséges legyen és szuper képességekkel rendelkezzen? De ki mondja meg, hogy hol a határ?” Mivé lesz a világ, ahol géntechnológiákkal úgy gyárthatók meghatározott képességekkel bíró emberek, akár tetszőlegesen nagy számban is, ahogy ma a célgépeket gyártják?

Sigrid Brattie
– Hallvard Kvale:

A JÖVŐ EMBERE
A biotechnológiai
forradalom és annak
hozadéka az emberiség
számára

Typotex, 2022

„Milyen lesz az a világ, ahol örökké egészségesek maradhatunk és több száz évig élhetünk? A szerzők sorra veszik az új technológiák alkalmazása kapcsán felmerülő, beláthatatlan következményekkel járó etikai és társadalmi kérdéseket is.”

„Mi is valójában az ember? A biológia meghekkelésének képessége az élet minden szakaszában új aktualitással és új jelentőséggel tölti meg ezt a nagy kérdést. Nem vagyunk az evolúció végpontja. Az emberiség folyamatosan fejlődik. Ugyanakkor nem nehéz látni a vágyat, hogy határtalan emberi elbizakodottsággal átvegyük az irányítást a saját evolúciónk felett – olyan lehetséges következményekkel, amelyeket nehéz teljes egészében felfogni. Hol kellene hát húzódnunk a határoknak? A biotechnológia alakítani fogja a jövőnket, és jelen pillanatban is számos fontos döntés születik. A ránk váró viták megkövetelik a biológiánk és a szóban forgó technológiák alapvető megértését, és ezzel egyidőben a lehetőségek és következmények alapos etikai átgondolását. Ebben a könyvben megpróbáltunk alapot adni mindkettőhöz.”

A könyvben sorakozó magyarázatok a mai legmodernebb tudást tükrözik, ám anélkül, hogy olyan mélységekbe bocsátkoznának, amelyek megértéséhez a jó gondolkodási képességen és a nyitott képzeleten túl már szakmai felkészültség is kelljen. Világos képet ad arról, hogy a biotechnológia forradalma az emberiség legígéretesebb és legveszélyesebb innovációit hozza létre. Tudnunk kell hozzá: amit egyszer stabilan, azaz megismételhetően létrehoztak, az többé nem tehető meg nem történné, a jogi tilalom viszont minden kerítések legingatagabbja.

Dr. Osman Péter